Masonlukta Etiket Analizleri - 07

SEÇİMLER

Murat Özgen Ayfer

Bu çalışma, **"Masonlukta Etiket"** adlı kitabın
2017 tarihli 3. basımının 7. bölümünden alıntıdır.

Masonlukta seçimlere çok önem verilir. Aslında bundan önceki bölümlerde incelenmiş olması gereken seçimlere başlı başına bir bölüm ayrılması, bu konunun taşıdığı önemden kaynaklanıyor.

Benzer yanları çok olmakla birlikte, Masonlukta iki ayrı seçimden söz edilebilir. Biri **"loca seçimleri"**, diğeri **"büyük loca seçimleri"**dir. Bir ana büyük locaya bağlı olarak çalışan bir bölge ya da il büyük locası gibi ikincil örgütlenmelerin seçimlerini de büyük loca seçimlerine benzer.

Seçimler, mason kuruşlarının, temel yapılanmaları bakımından **"demokratik"** olduklarının bir göstergesidir. Gerçi mason ritlerinin birçoğunda, örgütün genel yönetimi, o ritin egemen otoritesi olan bir yönetici organın elindedir; ancak bu olgu da "demokratik" işleyişe engel değildir. Çünkü bir "egemen otorite"nin söz konusu olduğu ritlerde bile gerek bu yönetici organın kendi içinde yetkililerini ve görevlilerini belirlemek üzere, gerekse kendine bağlı olarak çalıştırdığı loca gibi ama farklı adlar taşıyan birimlerde, belirli dönemlerde demokratik yaklaşımla seçim yapılır.

Seçim yöntemleri ve kapsamları, bir büyük locadan diğerine yer yer farklılıklar gösterir. Bazı büyük localarda, tüzükler uyarınca, her görevli, mutlaka tek tek seçilerek göreve gelir. Bazılarında ise, yalnızca diğerlerine oranla "daha önemli" olarak nitelenebilecek görevliler seçilir; diğerleri seçilmiş bir yetkili (öncelikle büyük üstat) tarafından "atama" *(tayin)* yöntemiyle görevlendirilir.

Bazı büyük localarda, sadece en baştaki görevli yani localarda saygıdeğer üstat ve büyük locada büyük üstat, onların yanı sıra görevlilerin tümü sadece birer "görevli" olarak seçilir. Sonra saygıdeğer üstat ya da büyük üstat, ender olarak localarda saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, seçilmiş olan görevlilerin her birinin görevini saptar.

Görevlilerin belirlenmesinde "atama" yönteminin uygulanışı, örgütün demokratik olmadığı anlamına gelmez. Demokrasiyi en gelişmiş düzeyde uygulayan ülkelerde bile birçok yetkilinin seçimle göreve gelmez; ancak seçilerek göreve getirilmiş olan bir yetkili tarafından o göreve atanır.

Bir ülkenin rejimi bir "gerçek demokrasi" ise, o ülkede mutlaka "politik partiler", bunlardan her birinin kendine özgü bir politik eğilimi vardır. Seçimlerde kişilerin bireysel nitelikleri önemlidir ama bundan çok partilerin politik eğilimi, ülkenin yönetimiyle bağlantılı yaklaşımları öncelik taşır.

Politik partilerin öncelikli olduğu bir ülkede seçmenler, pek ender olarak belli bir aday için oy kullanma olanağına sahiptir. Ancak oylarını o adayın partisi için kullanabilirler. Belli bir seçim bölgesinde partiler oyları toplar. Ya en çok oy alan tümünü kazanır ya da yasalar uyarınca partilerin aldıkları oy sayısına göre bir paylaştırma yapılır.

Bu yöntemlerin demokratik olmadığı söylenemez. Ne var ki, politikanın partiler üzerine kurulu olduğu bir ülkede, bir seçim bölgesinde hiçbir partiye bağlı olmayan bir bağımsız adayın seçilebilme şansı genellikle pek azdır. Seçilebilirse, o kişinin o seçim bölgesinde politik partilerden de daha güçlü, daha güvenilir ya da daha sevilen ve sayılan bir kişi olduğu anlaşılır.

Politik partilerin olmadığı ya da tek bir partinin sürekli ve kesin bir egemenlik kurmuş olduğu bir ülkede, ancak "totaliter" nitelikli ya da "dikta" üzerine kurulu bir rejimin varlığından söz edilebilir. Bu durumda demokrasi bir kandırmaca söyleminden başka bir şey değildir. Ülkeyi yönetecek olanlar zaten önceden belirlenmiştir.

Doğrudan kişilerin seçildiği bir ülkede ise, seçilmiş olanların her biri ayrı bir telden çalar. Bunun sonucunda ülkede tutarlı bir politika oluşturulamaz. Çok sayıda politik partinin bulunduğu ve oyların partiler arasında dağıldığı bir ülkenin durumu da bundan farklı değildir.

Bir mason kuruluşunda ise, ne "politika", ne "parti" ne de yönetim şekli için karşıt görüşler vardır. Bu yüzden, Masonlukta görevlileri belirlemek için yapılan seçimler ile ülkelerdeki seçimleri karşılaştırmak yanılgılı olur.

Masonluğun amaçları ve ilkeleri bellidir. Gerçi Masonluğun ilkeleri bakımından mason kuruluşları arasında dünya çapında bir uyuşmazlık vardır ama her birinin benimsemiş olduğu genel ilkeler belirlidir; yönetimine ilişkin kurallar tüzüklerinde belirtilmiştir. Localarda uygulanan çalışma yöntemleri *(ritüeller)* ile bunların kapsamında yer alan öğretim de bellidir.

Bir mason kuruluşunda göreve seçilenler, kendi görüş ve eğilimlerine uymadığı için bunları değiştiremez. Ancak bunlara bağlı olarak kendilerine göre birtakım **"öncelikler"** saptayabilir ve görevde bulundukları sürece çalışmalarını saptadıkları önceliklerin üzerine kurarak yürütebilir. Bir diğer deyişle, ancak masonlar arasında görevlerini yerine getirmeleri bakımından **"tutum farklılığı"** görülebilir.

Masonlukta görevliler, -bir diğer deyişle seçilmişler- tüm diğer masonlar gibi, değiştirilmesini istedikleri konularla bağlantılı olmak üzere sadece önerilerde bulunabilir. Seçilmiş olduklarını ileri sürüp, kendi dileklerince yetkiler oluşturamaz ve her istediklerini yapamazlar.

Bu nedenle de Masonlukta ister loca ister büyük loca boyutunda olsun, göreve ekipler değil, masonlar seçilir. Gerçi en önemli göreve aday olan mason, seçilirse, birlikte çalışmayı öngördüğü bir ekip oluşturabilir; nitekim oluşturur fakat bu ön çalışmalar, demokratik seçimi engellemez. Atama yönteminin yeğlenişi, başa geçecek olan masona en verimli olarak çalışabileceği görevlileri belirleme fırsatını verebilmek içindir. Masonların belli bir göreve değil de sadece bir "görevli" olarak seçilmesi yöntemi ise, yine başa geçecek olana bu konudan kendince en yararlı iş ve görev bölümü dağılımını yapabilmesi için fırsat yaratmak amacını taşır.

LOCADAKİ SEÇİMLER

Bir locanın yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ve yeni görevlilerinin seçimlerinin yakınlaştığı zamanlarda, o locanın üyesi olan masonlar arasında birtakım kaynaşmaların doğduğu, yaklaşan seçimlerde kimin hangi göreve aday olacağından, olası adaylardan hangisinin seçilmesinin uygun düşeceğinden sık sık söz edilmeye başlandığı görülebilir.

Bir büyük locanın yeni büyük üstat ve yeni büyük görevlilerinin seçimlerinin yaklaştığı zamanlarda da bu tür kaynaşmalar ve söylentiler, masonların tümü arasında değil ama büyük locanın yönetimiyle doğrudan ya da yakından ilgili olanlar arasında oluşur. Büyük loca seçimlerinde localardan farklı olarak gruplaşmalar oluştuğu da görülebilir. Her grubun ayrı bir "büyük görevliler adayları listesi" hazırladığı, seçmenleri kendi listelerinde yer alanlara oy vermek üzere etkilemeye çalıştıkları da izlenebilir.

Büyük loca seçimlerinde daha önemlisi, bir yeni büyük üstat adayının, seçilecek olursa büyük locanın yönetiminde benimseyeceği tutumuna ilişkin bildirgesidir. Bazı büyük localarda büyük üstat adayının böyle bir bildirge hazırlaması çok yanlış sayılır; bazılarında ise tersine, bir gerekliliktir.

Büyük localar arasında bu bakımdan da bir çelişki olması nedendir?

Bazılarına göre büyük locanın yönetimindeki tutum zaten belirlidir. Bunun değiştirilmesi söz konusu olamaz. Sadece büyük üstat olarak seçilecek olan bir mason bu tutumu bir diğerinden daha iyi yürütebilir.

Bunun ortaya konulması açıkça "seçim propagandası" yapılması demektir. Seçim propagandası yapmak ise Masonluğun Etiketi'ne aykırıdır. Bu nedenle bir büyük üstat adayının, göreve seçilecek olursa neleri nasıl yapacağını belgeleyerek duyurması abestir.

Bir görüş öyle ama bazılarına göre böyle bir bildirgenin hazırlanıp ilgililere dağıtılması hem çok önemli hem çok yararlıdır.

Çünkü büyük üstat olmak üzere adaylığını koyan her mason üstün düzeyde, eş değerdedir. Bu gerçekte böyle olmayabilir ama en azından kuramsal olarak böyledir ve Masonluğun Etiketi uyarınca böyle olduğu kabul edilir. Dolayısıyla, bu masonlar arasındaki tek fark, seçilecek olurlarsa, büyük locanın yönetiminde benimseyecekleri tutumlar arasındaki farktır. Seçmenler, kararlarını adaylar arasında ayırım gözeterek değil, bireysel nitelikleri bakımından onları eşit tutarak ama birinin kendilerine göre daha iyi ve daha güzel olan programını diğerlerininkilere tercih ederek verirler.

«Bir seçim bildirgesi yayımlanması da propaganda sayılmaz mı?»

Böyle bir bildirgeyi "propaganda" olarak görenler için propaganda sayılır. Sadece iyi niyetli bir açıklama olarak görenler ise propaganda saymaz.

«Propaganda niçin Masonluğun Etiketi'ne aykırıdır?»

Çünkü propaganda Masonlukta olmaması gereken birtakım öğeler, edilmemesi gereken birtakım sözler içerir. Şöyle:

- Görev dönemi sona ermekte olan görevlilerin hatta onlardan bir önceki görevlilerin yapıp etmelerindeki yanlışlıklar ve noksanlıklar ortaya serilerek bunların giderileceği belirtilir;
- Bir gruplaşma söz konusu ise, karşı grupların zayıf ya da noksan yanları üzerine varsayımlar geliştirilir;
- Görevi sona ermekte olan görevlilerin ya da daha öncekilerin gerçekten birtakım yanlışlıkları ya da noksanlıkları olmuşsa, bunların faturası seçime giren diğer gruplardan birine çıkarılır;
- Yapılabilecek, gerçekleştirilebilecek olsa da olmasa da oy toplamak için birtakım sözler verilir; seçmenlerin nabzı tutulup yürekleri okşanır hatta duygu sömürüsü yapılır.

Tüm bunları ve benzerlerini hemen her ülkede gerek genel gerekse yerel seçimlerden önceki propagandalarda görürüz.

Bunlar Masonlukta yapılamaz. Çünkü **Masonluk her şeyden önce bir kardeşlik kurumudur**. Bir mason kuruluşunda politika alanında görülen türdeki çekişmelere ve atışmalara yer yoktur.

Seçimlerden önce aday listelerinden söz edilmiş, adayların adları duyurulmuş olsa bile hiçbir loca ya da büyük locada seçimler sırasında ortaya bir adaylar listesi çıkarılamaz. Seçmenlerin, kardeşlere bir grup halinde ve bütün olarak oy vermeleri istenemez. Seçim yöntemi her nasıl olursa olsun, ister her bir görevli için ayrı ayrı isterse "görevliler" topluca seçilsin, seçmenler bir gruba değil, sadece aday olan kişilere oy verir.

⌑ ⌑ ⌑

Seçimlerin sonunda, daha önce adları bir adaylar listesindekilerin tümü seçilmiş, bir başka listedeki adaylardan hiçbiri seçilmemiş olabilir. Ancak bu sonuç bir "grup seçimi" yapılmış olduğunu göstermez. Sadece seçmenlerin yeterli çoğunluğunun daha önce adları aynı listeye yazılmış olan adayları seçmiş olduklarını gösterir. (Nitekim Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın yürürlükteki uygulamasında, yönetimde yer almak isteyenler, bir liste tarzında değil, belirli bir süre içinde bireysel olarak büyük sekreterliğe aday olduklarını bildirir.)

Bu, gerçekte böyle olmayabilir. İşin doğrusu seçmenler tek tek masonlara değil bir gruba oy vermiş olabilir. Fakat Masonlukta böyle bir gruplaşma sadece seçimlerden önce söz konusu olabilir. Seçimlerin yapılmasına geçildiği anda her türlü gruplaşma sona erer. Bu nedenle de aslında masonlar bir grup halinde seçilmiş olsa bile tek tek ve ayrı ayrı seçilmiş oldukları benimsenir. Bu bir tür kendini kandırma değildir. Bu Masonluğun Etiketi'nin gereğidir. Seçimden sonra da artık önceki gruplaşma unutulur.

Bir seçimin öncesinde gruplaşmalar olsa bile bunların süreklilikleri yoktur. Çünkü Masonlukta "iktidar" ve "muhalefet" diye bir şey olamaz. Tüzükler uyarınca yeterli sayıda seçmenin oyunu alarak seçilenler, daha sonra sözünü edeceğimiz yöntem uyarınca görevlerini üstlenir. Seçilememiş olanlar ise bundan böyle seçim öncesindeki farklı düşünce ya da tutum tasarımlarını bir yana bırakıp seçilmiş olanların yaklaşımlarını destekler, üstlenmiş oldukları görevleri yerine getirmelerinde başarılı olabilmeleri için onlara ellerinden geldiğince yardımcı olurlar. **Masonluğun Etiketi'nin gereği budur**.

⌑ ⌑ ⌑

Masonlukta her görevli, görevini yerine getirişindeki noksanlıkları, yanlışlıkları ve uyumsuzlukları nedeniyle eleştirilebilir. Fakat bu eleştiriler, gerek localarda gerekse büyük locada, ancak ilgili görevli ile eleştirecek olan kişi arasındaki ikili görüşmeler sırasında ve özel olarak yapılabilir. Bu tür eleştirilerin locanın ya da büyük locanın toplantıları sırasında ortaya konulmaması gerekir.

Bir locanın görevlilerinin tümüne ya da bir büyük locanın büyük görevlilerine toplu eleştiri yöneltilemez. Loca görevlilerini topluca eleştirmek saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhteremi eleştirmek demektir. Büyük görevlileri topluca eleştirmek ise büyük üstadı eleştirmekle özdeştir.

Kuşkusuz, gerek bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem gerekse bir büyük üstat hiçbir zaman ve hiçbir yanılgı ya da yanlışı üzerine "eleştirilemez" değildir. Ancak eleştirinin bir yolu ve yöntemi, bir yeri ve zamanı vardır.

Madem sözünü açtık, eleştirinin nasıl yapıldığına değinelim.

1. Aradan hayli zaman geçtikten sonra değil, sıcağı sıcağına yapılır;
2. Bir sinir gerginliği ya da duygusallığa kapılma söz konusu ise, bir süre ertelenir ve dinginliğin sağlanmış olduğu uygun bir zaman seçilir;
3. Doyum edinmek için değil, içtenlikle yardımcı olmak için yapılır;
4. Sevgi ve saygı öncelikli tutulur, üstelik açıkça gösterilir ki, eleştirinin içtenlikle ve iyi niyetle yapıldığından kuşku duyulmasın;
5. Kapalı kapılar ardında, tüm başka gözlerden ve kulaklardan uzak, tümüyle ikili ilişki tarzında, kişilere özel olarak yapılır;
6. Kusur göstermeye ya da suçlamaya yönelmeden, yanılgıyı ya da yanlışı saptayıp, yinelenmesini önleyerek bunun yerine doğruyu ve uygun olanı getirebilmeyi amaçlar.

Eleştiri böyle yapılmazsa, bir yerme olmasa bile ona olsa olsa "olumsuz bir eleştiri" denilebilir. Gerek bir saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme, gerek loca görevlilerine, gerek büyük üstada gerekse büyük görevlilere yöneltilecek olumsuz nitelikli eleştiriler, onları görevlerini yaparken **yıpratma** tutumuyla özdeşleşir.

Olumlu eleştiri, mutlaka bir yanlışı düzeltmek, bir noksanı gidermek amacıyla yapılır; bunun için de bir öneri getirilir.

Masonlukta görevlilerin yıpratılmasına çalışılmaz. İkide bir görevlerini iyi ya da doğru yapamadıkları ileri sürülerek, bir sonraki seçimler için yatırım hazırlıklarına girişilmez. Bunlar, ülkelerin iç politikasında görülen hatta o alanda geçerli sayılan şeylerdir ama Masonluğun Etiketi'ne hiç uymadığı gibi, bir masona yakışmayacak davranışlardır.

Görevlilerin göreve seçilmekle hiçbir ayrıcalık edinmiş olmadıkları, sadece "görev" üstlenmiş bulundukları, bir diğer deyişle "taşımak üzere bir yükün altına girmiş oldukları" göz önünde tutulur.

Görev, onu üstlenip iyi ve doğru yapana elbette onur kazandırır. Fakat salt onur kazanmak amacıyla görev üstlenilmez. Hiçbir mason da bir diğerini kendi çabası ve özverisiyle kazanacağı onurdan yoksun etmeye kalkışmaz. Ayırımsız olarak her masonu böyle bir onur edinmeye yaraşır görmektedir. **Masonluktaki kardeşliğin gereği budur.**

⌑ ⌑ ⌑

Operatif Masonluk döneminde, şimdi "saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem" olarak anılan "**loca üstadı**", bu görevi **yaşam boyu** [1] sürdürmek üzere üstlenirdi. Bir tek sağlığı nedeniyle çalışamaz ve locanın işleriyle ilgilenemez duruma düşecek olursa ya da ölünce, yerine bir yenisinin seçilmesi söz konusu olabilirdi.

Londra Büyük Locası'nın 1717 yılındaki kuruluşuyla birlikte örgütsel düzen edinen Spekülatif Masonlukta, önceleri gerek loca üstatlarının gerekse büyük üstadın, yalnızca bir yıl görevde kalması, her yıl sonu yapılan seçimlerde tüm görevlilerin yenilenmesi öngörülmüştü. Uygulamanın öncesiyle karşılaştırılacak olursa, -her ne kadar yenilenmiş Masonluğun eski gelenek ve yöntemleri hiç değiştirmeden koruduğu ileri sürülmüşse de- o dönemin koşulları altında bu bir radikal değişim, bir devrimdi.

18. yüzyıl ortalarından başlayarak, Avrupa ülkelerinin bazılarında, locaların üstatlarının değil ama büyük üstadın bu niteliği yaşam boyu taşımak üzere seçilmesi yeniden benimsenmişti. Ancak bu uygulamalarda, obediyansın büyük üstadı, mutlaka yüksek düzeyde bir "soylu" olurdu. Üstelik sıradan bir soylu değil, yüksek düzeyde bir soylu… Belki de büyük üstat bu nedenle yaşam boyu seçilirdi. Yüksek düzeyde bir soyluya nasıl olur da *«Tüzüklerimiz uyarınca görev döneminiz sona erdi. Teşekkür deriz. Şimdi yerinize bir başkasını seçeceğiz.»* dersiniz?

Büyük üstatlığa yüksek düzeyde bir soylunun seçilmesinin elbette nedenleri vardı. Kıta Avrupası'ndaki birçok ülke henüz spekülatif nitelikli Masonluğun bir örgütsel düzen içinde belirmesini kabullenmeye hazır değildi. Roma Katolik Kilisesi'nin Masonluğu aforoz etmiş olması da bu tedirginliği artırıyordu. Dolayısıyla Kıta Avrupası'nda Masonluk, yüksek düzeyde bir soyluya büyük üstat olarak gereksinme duymaktaydı. Ancak böylece korunma olanağı elde edebilirdi.

Böyle bir durumda büyük üstadın göreve seçilerek geldiğini söylemek acaba ne denli doğru olur?... Ancak kendisine büyük üstat olması önerilen yüksek düzeyde soylulardan hangisi bunu kabul ederse, bu unvanın ona verildiği söylenebilir.

Bu kişilerden çoğu, **büyük üstat** niteliğini yalnızca kendi soyluluk unvanlarına bir ek unvan olarak taşır, böylece büyük üstadı oldukları obediyansa bir "onur ve saygınlık" kazandırırlardı. Ne Masonluğun kendine özgü çalışmalarıyla ne de yönetimsel işlerle ilgilenirlerdi. Yönetimi yardımcılarına bırakırlardı. Genellikle kendileri adına büyük locayı yönetmek üzere bir vekil atarlardı. Günümüzde de bu geleneğin yer yer sürdürüldüğü hatta simgesel nitelikte kalmış olsa bile krallığın kalkmamış olduğu bazı ülkelerde kralın doğrudan büyük üstat olduğu görülebilmektedir.

---

[1] Masonlukta bu konu genel olarak Latincedeki **"ad vitam"** terimiyle anılır. Türkçede eskiden "kaydı hayat şartıyla" denirdi.

Nitekim 18. yüzyılın ikinci çeyreğinde İngiltere'ye de yansıyan bu tutum, orada, yararlı olmanın ötesinde, gerekli hatta zorunlu sayıldı. Üstelik günümüze kadar da öyle geldi. Her kurum gibi Masonluk da krallığın "royal" denilen bir kurumu sayıldı.

Bu özel durumları bir yana bırakacak olursak, Çağdaş Masonlukta hiçbir görevin yaşam boyu sürmediğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Seçilen her görevli, bunu **belli bir dönem** boyunca yürütür. Dönem sonunda yapılan seçimlerde, tüzükler elveriyorsa belki aynı göreve yeniden seçilebilir ama bir gün mutlaka görevi bir başkasına bırakacaktır. Böyle olunca, seçim öncesinde hem görevlilerin -hangisi olursa olsun- hem gelecek seçimlerde göreve aday olmak üzere hazırlananların dikkat etmeleri gereken bazı etiket kurallarını şöyle sıralayabiliriz:

- Her görevli, üstlenmiş olduğu görevi en iyi ve en doğru şekilde yerine getirmeye çalışır. Bunu, yalnızca görevin gereği olarak değil, kendinden sonra bu görevi üstlenecek olan diğer masonlara örnek oluşturabilmek bakımından da yapar.

- Ancak her görevli, görevini yerine getirirken, bunu "aşırı" ya da "abartı" olarak nitelenebilecek bir "üstün düzeyde uygulama örneği" sergilemeye kalkışmaktan da kaçınır. Masonlukta bir görevin yerine getirilişi "gösteri" haline dönüştürülmez. Her görevli, kendinden sonra gelecek olanın olası yeteneklerini de göz önünde tutar.

- Çok sayıda üyesi olan bir locada, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ve görevlilerden her biri, kendinden sonra kimin bu göreve aday olabileceğini düşünüp, onu bu göreve hazırlamaya çalışır. Bu amaçla, özellikle seçim zamanından birkaç ay önce zaman zaman onunla ikili görüşmeler yaparak, ona görevleriyle ilgili bazı bilgiler verir; göreve bilerek ve anlayarak aday olmasını sağlar.
- Gelecek dönemde belli bir görevi üstlenmeyi düşünen her mason da o görev için önceden hazırlıklı olmaya çalışır. Aynı anda birkaç ayrı görevden herhangi birine aday olmayı da düşünebilir. Kendisi için hangi görevi uygun görmekteyse, o görevi yürütmekte olan kişinin neyi nasıl yaptığını dikkatle izler. İyi ve doğru uygulamaları kendine örnek alır. Eğer ona göre birtakım yanlışlar yapılmaktaysa ya da görevin yerine getirilişinde noksanlıklar varsa, bunların gerçekten yanlış ya da noksan olup olmadığını bilgili ve deneyimli olanlara danışır. Sonra kendisi bu göreve seçildiğinde, aynı yanlışlara düşmemek ve kendinden önceki noksanlıkları gidermek üzere hazırlanır.

Doğal olarak tüm bunlar doğrudan seçimlerle ilgili olmaktan çok, görevlerle ilgilidir. Fakat seçim öncesinde yapılmış olması gereken şeylerdir. Seçim zamanı gelip çattığında bunları düşünmek için artık çok geç kalınmış olabilir. Bir seçimde herhangi bir göreve aday olacak ya da aday gösterilecek olan kişi, mutlaka buna hazırlanmıştır; "oldu bitti"ye getirilerek bir görevi üstlenmek zorunda kalmaz.

Seçim Hazırlıkları

Bir loca ya da büyük locadaki seçim hazırlıklarını iki ayrı anlamda alabilir ve konuya iki ayrı yönden bakabiliriz.

Bunlardan biri, seçimden önceki görevlilerin, seçimlerin yapılacağı toplantıda her şeyin yolunda gitmesi amacıyla yaptıkları hazırlıklardır. Diğeri ise adayların ve seçmenlerin hazırlıklarıdır.

Görevdeki masonların (özellikle sekreterin) seçimlerden kısa bir süre önce seçim toplantısı için şu hazırlıkları yapması gerekir:

- Kimlerin "seçmen" niteliğiyle oy kullanabileceğinin belirlenmesi;
- Kimlerin hangi görevlere "aday" olabileceğinin belirlenmesi;
- Her ikisi için gerekli listelerin ve seçimlerde kullanılmak üzere yeterli sayıda oy pusulasının hazırlanması.

Bu arada, **hazine üstadı** *(hazine emini)* olan masonun yapması gereken önemli iki iş vardır. Seçimlerin yapılacağı toplantıdan birkaç toplantı önce loca üyeleriyle ilgili bir "ödenti durumu çizelgesi" hazırlar, borçlarını kapatmamış, masonik deyişle "hazine ile olan ilişiğini kesmemiş" olanlar varsa, yükümlülüklerini tümüyle yerine getirmelerini sağlar. Bunda yüzde yüz başarıya ulaşamayabilir ama kusur onda sayılmaz.

Her mason ödenti yükümlülüğünü zamanında yerine getirir, görevliyi uğraştırmaz, yorma. Ancak masonların tümünün, yapılan uyarılara karşın ödenti yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek bakımından gerektiğince duyarlı olamadıkları da bir gerçektir. (Bu konuyu ***ÜYELİK*** başlığı altındaki bölümde daha ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.)

Bu durumda hazine üstadının yapması gereken ikinci iş başlar. Ödenti borcu olanların listesini hem saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme hem sekretere yeterince önceden verir.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, ödenti borcu olan üyelerden kimileriyle doğrudan görüşmeyi uygun görebilir. Durumda olumlu bir değişiklik olursa bunu sekretere bildirir.

Sekreter, ödenti borcu olanları, bu nedenle seçimlerde oy kullanamayacak ve herhangi bir göreve aday olamayacaklara ekler.

Hiçbir mason, locasında kendisini bu duruma düşürmez.

⌑ ⌑ ⌑

Seçimlerin yapılacağı toplantıdan önce saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ve sözcü *(hatip / yasalar sözcüsü)* özellikle bir araya gelerek, büyük locanın tüzüklerinde belirtilen seçim yöntemlerini ve kurallarını bir kez daha gözden geçirmeleridirler. Locanın bir iç yönetmeliği varsa ve bu yönetmelikte seçimler ile ilgili birtakım özel kurallar yer alıyorsa, kendilerini bunları da göz önünde tutmak üzere hazırla. Bu hazırlığın gerekçesi şudur:

Seçimlerin yapılacağı toplantıda herhangi bir işlemin nasıl yapılmasının doğru ve uygun olduğu konusunda tüzüklere başvurulması gerekecek olursa, ikisi de ilgili konunun yerini önceden bilirler. Bulabilmek için yazılı tüzükleri karıştırarak aramak zorunda kalmamaya özen gösterirler. Bunun için sözcü önceden özetler çıkarmış, özellikle hangi konunun tüzüklerin hangi maddesinde geçtiğini kendine göre not etmiştir.

Bunlar yalnızca seçim toplantısında bir sorun ile karşılaşılırsa zaman yitirmemek için yapılması gereken işler değildir. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile sözcünün bu konuda hazırlıklı oluşları locanın kendi içindeki saygınlığını artırıcı bir etkendir. Görevi olmayan bir masonun "doğru" olanı belirtmesine gerek kalmaz; saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ve sözcü bu konuda gerektiğince hazırlıklı olduklarından, üyelerinin eleştirisine uğramazlar.

Seçimler sırasında herhangi olası bir aksama ya da yanlışlığı önlemek amacıyla saygıdeğer üstadın/ üstad-ı muhteremin, yalnızca bu konuyu görüşmek üzere bir "görevliler kurulu toplantısı" düzenlemesi de çok yararlıdır.

Locada bir görevliler kurulu toplantısı yapılacak olursa, saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin seçimlerin yapılacağı toplantıda görevleri olan masonlarla teker teker görüşme yapıp onlara görevlerini anımsatması gerekmez. Seçim toplantısında özellikle **soruşturucu** / **muhakkik** ve **tören üstadı** önemli görev üstlenebilir. Bunlar ise, kapalı oy ile yapılması gereken seçimlerde oy pusulalarının dağıtılıp toplanması, oy sayımına yardım edilmesi gibi işlerdir.

Aynı göreve birden çok mason aday olursa, oy sayımı sırasında **çetele** çekilmesi gerekecektir. Bunu kimlerin yapacağı bile önceden saptanabilir.

⌑ ⌑ ⌑

Locada seçimlerin yaklaştığı sıralarda, masonlar arasında telefonlaşmaların, gidip gelmelerin, ikişerli-üçerli buluşmaların arttığı görülür. Zaman zaman lokallerde de küçük grupların oluştuğu, yaklaşan seçimlerle ilgili görüşmelerde bulunulduğu izlenir. Bu oluşuma, özellikle çok sayıda üyesi olan localarda rastlanır. (Şimdilerde bu trafik ortamına bir de whatsapp iletişimi katıldı.)

Tüm bunlar **"kulis etkinlikleri"** olarak anılır. Bu Masonluğa özgü bir terim değildir; bir seçim öncesinde, adayların ve seçmenlerin hazırlanışını, bir tiyatro oyununun sergilenişinde sahne arkasındaki çalışmalara benzetmek suretiyle kullanılagelen bir deyimdir.

Bu tür görüşmelerin Masonluğun geleneklerine ve töresine aykırı olduğunu düşünenler yanılmaktadır. Çünkü üyesi olduğu locanın yalnızca toplantılarına katılmakla yetinmeyip yönetimiyle de ilgilenen, görevlere getirilecek olanların hem buna yaraşır olmalarını hem de üstlenecekleri görevleri iyi ve doğru bir şekilde yapmalarını gönülden isteyen masonlar, localarına sahip çıkıyor demektir. Dolayısıyla böyle hazırlıklarda bulunmaları anlayışla ve olumlu karşılanır.

Ancak bu tür etkinliklerin dozunun çok iyi ayarlanması gerekir. Kimilerini göreve seçilmeleri bakımından desteklerken, başkalarını da aynı desteği vermekte isteklendirirken, diğerlerinin incitilip küstürülmemesine, hele onurlarının zedelenmemesine çok dikkat edilir. Gerek locada gerekse büyük locada, özellikle Masonlukta yıllanmış, hatırı sayılır ve sözü dinlenir olarak nitelenen masonlar, bu tür etkinliklerde başı çekmekte olsalar bile kendilerinin uygun gördükleri kişilerin göreve seçilebilmesi için, "seçmen" olan kardeşlerin üzerinde baskı oluşturmaktan sakınır hatta böyle bir izlenim bile yaratmamaya özen gösterirler.

Kulis etkinliklerini de içeren her türlü hazırlık, sonradan birtakım suçlama, kırılma ve gücenmelere neden olmayacak şekilde, ölçüyü kaçırmaksızın yapılırsa, gerek Masonluğun Etiketi gerekse masonlar arasındaki uyum ve bağlılık bakımından sakıncalı sayılmaz. Özellikle bundan ötürü, localarda ve büyük locada söylentiler çıkmasına ve dedikodu yapılmasına yol açılmaz hatta böyle olumsuz sonuçlara engel olunur.

Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem Adayları

Seçim öncesinde en önemli hazırlıkları saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olabilmek üzere adaylığı söz konusu masonların yapması gerekir. Özellikle bu görev için adaylık son ana bırakılmaz; hiçbir aday, seçime hazırlıksız olarak girmez. Hele son anda aday olmaya kalkışmaz, önerilirse de kabul etmez.

Bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayının iki tür hazırlığı vardır. Her ikisi de seçimlerde seçilmeme ya da bir başkasının seçilmesi olasılığının bulunmasına karşın mutlaka yapılır.

Bunlardan ilki, seçilecek olursa, neler yapmayı öngöreceğini, nasıl bir çalışma programı uygulayacağını tasarlamasıdır. Diğeri ise, öncelikle kimlerle çalışmayı yeğlediğini düşünüp belirlemesidir.

Bunlardan ilki yalnızca bir ön tasarımdır. Bu ön tasarım, ikinci hazırlık belli bir aşamaya geldikten sonra hep birlikte gözden geçirilip olgunlaştırılacaktır.

Şimdi şunu sorabilirsiniz: *«Madem bir çalışma programı tasarısı sonradan diğer görevli adaylarıyla birlikte gözden geçirilip olgunlaştırılacak; saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayının bir ön tasarım hazırlamasına ne gerek var?»*

Çok gerek var... Hatta zorunluluk var.

Bir çalışma programı tasarısı bu konuda yapılacak bir ya da birkaç toplantıda sıfırdan başlayarak oluşturulmaz. Bunun doğrudan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı tarafından hazırlanması da yanlıştır çünkü göreve seçilirse âdeta despotça bir yönetimsel tutum edineceğini gösterir.

Fakat saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı, diğer görevlere aday olacak masonlarla bu konuda yapacağı toplantıya eli boş girmez. Onların önüne hazır bir ön tasarım koyar. Elbette diğer görevlere aday olacak masonların da görüş ve önerileri olacaktır. Böylece bu "ön tasarım" olgunlaştırılarak bir "çalışma programı tasarısı" olmaya dönüşür.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı olan masonun, diğer görevler için yeğlediği masonlar olabilir. Onlarla teker teker görüşüp uyumlarını sağlar. Görev almasını öngördüğü hiçbir masonu "oldu bitti"ye *(emrivakiye)* getirmez; onun da göreve hazırlıklı olmasını sağlar. Bu, Masonluğun Etiketi'ne en uygun düşen bir tutum ve davranış tarzıdır. Göreve seçilecek olursa, diğer görevler için doğrudan kendisinin de aday göstermesinin gerekebileceğini de düşünür. Son anda kimi önereceğini bilememek gibi bir şaşkınlığa uğramamak için hazırlıklıdır. Bu hazırlığı teke tek (her biriyle ayrı ayrı görüşerek) yapabileceği gibi aşamalı olarak da yapabilir; hatta aşamalı hazırlık daha uygun sayılabilir.

«Bu konudaki hazırlığın "aşamalı olarak" yapılması ne demektir?»

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı, önce birinci nazır adayı olmasını öngördüğü mason ile görüşür. Onunla uyum sağladıktan sonra, kendi başına ya da birlikte ikinci nazır adayı olması öngörülen kişiyle görüşülür. Onunla da uyum sağlanınca, kendi açılarından locanın **"üçler adayı"** belirlenmiş olur. Bir sonraki aşama sözcü *(hatip/yasalar sözcüsü)* ile sekreter adaylarının eklenmesiyle **"beşler adayı"**nın, bunu izleyen aşama ise hazine üstadı *(hazine emini)* ve yardım üstadı *(hasenat emini)* adayı olacak masonların da eklenmesiyle **"yediler adayı"**nın belirlenmesidir. Son aşama ise tüm görevli adaylarının bir araya getirilmesidir. Tüm bu işler bir de o sırada görevde olan ve sonra "önceki" niteliğini alacak saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile de paylaşılıp, onunda görüş ve önerileri alınırsa harikulâde olur.

Burada yazarak anlatılması uzun sürüyor. Yoksa bu iş öyle pek uzun ve ardı arkasına birtakım toplantılar yapmayı gerektiren uzun uzadıya bir iş değildir. Tüm görevli adaylarının bir araya gelerek bir çalışma programı tasarısı üzerinde yapacakları toplantı çok daha uzun zaman alır. Çünkü bu toplantı yalnızca bir çalışma programı tasarısının görüşülmesiyle kalmaz; tüm yönetimsel işlemlerin nasıl yürütüleceği, seçilecek olurlarsa görevlilerin görevlerini yerine getirirken genel tutumlarının nasıl olacağı, her birinin olası göreviyle bağlantılı olarak neler yapacağı, tümü arasında nasıl bir eşgüdüm sağlanacağı gibi birçok ayrıntıyı da içerir.

Bunları gözünüzde büyütecek olursanız, bir locada görev almak için aday olmanın bile çok zor bir iş olduğunu düşünebilirsiniz.

Bu doğru bir düşünce olmaz. Masonluğun Etiketi'ne tam uyulacak olursa böyle yapılması gerekir ama çekinilecek bir yanı yoktur. Hazırlıklar bir kez rayına girdi mi, tıkır tıkır yürür.

Burada bunları böyle anlatıyoruz ama şunu da eklemeyi unutmayalım: Bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayının bu amaçla yapabileceği girişim ve görüşmelerin yöntemi üzerine kural konulamaz. Sadece çok dikkatli ve ölçülü olmasının, kendisi göreve seçilir de görev almalarını öngördüğü diğer masonlardan kimilerinin -belki hepsinin- seçilememesinin söz konusu olabileceğini de düşünmesi gerektiğini eklemeliyiz.

Şimdi ortaya iki soru çıkıyor:

Birincisi: *«Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı seçilir ama diğer görevli adaylarından çoğu seçilemezse, yapılmış olan tüm bu hazırlıklar boşa gitmiş olmaz mı?»*

Hayır!... Zaten saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem bu hazırlığa aday iken yol vermiştir. Baştan öngörmüş olduğu diğer adaylar seçilse de seçilmese de bir görevliler kurulu toplantısı yapılacak ve locanın hem çalışma programı hem diğer işleri asıl bu toplantıda görüşülerek belirlenecektir. Fakat *"Bu nasıl olsa böyle olacak."* diye önceden hiçbir hazırlıkta bulunulmaması, hiçbir ön tasarım yapılmaması hem yanlış olur hem zaman yitirilmesine yol açar.

İkinci soru: *«Yukarıdakilerin tümü sanki bir locada görevli adayı olabilecek pek çok sayıda mason varmış gibi anlatılıyor. Diyelim ki, iki saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı var. Tüm bu anlatılanların yapılabilmesi için diğer görevlerden her birine aday olacak iki ayrı masonun bulunması gerekmez mi?... Bulunmazsa ne olacak?»*

Daha önce değinmiş olduğumuz bir noktayı anımsayalım: Masonlukta, iç politikada olduğu gibi partiler, gruplaşmalar, zıtlaşmalar yoktur. Hele bir locada böyle şeyler hiç yoktur. İki ayrı saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı varsa, ikisi de diğer görevlerden birçoğu için aynı kardeşi düşünmekte olabilir. Bir masonun belli bir göreve aday olmaya hazırlanırken, bu görevi ille de belli bir mason saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak seçilirse yürüteceğini, yoksa aday olmamasının daha uygun olacağını düşünmesi yanlıştır. Locada her mason bir görev üstlenirken diğer görevleri kimler üstlenirse üstlensin onlarla birlikte görevini yerine getirmeye hazırdır.

Kaldı ki, locada aynı anda birkaç saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı birden olabilir. Adaylardan bir teki seçilecektir. Hepsi de belli bir görev için aynı üyeyi öngörmüş olabilir. Bu durum o göreve bir başka masonun aday olup seçilmesini engellemez. Seçilen saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem her durumda seçilen diğer görevliler ile çalışır.

Bir de bunların bütünüyle tersi var; özellikle üye sayısı pek az ya da çoğu ileri yaşlı ve deneyimli, *"ununu elemiş eleğini asmış"* denilebilecek nitelikte olup, yönetimi gençlere bırakan bir loca… Bu durumda tek bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı bulmak bile zor olabilir. Diğer görevlerin her birine de bir tek aday çıkar. Seçim, bir formalite olur. Ancak böyle bir durumda da özellikle program bakımından saymış olduğumuz tüm hazırlıkların yapılması gerekir.

¤ ¤ ¤

Localarında saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı olacakları önceden hemen hemen belli olan masonlar, seçim öncesinde birbirlerini birer "rakip" gibi görmez. Hele locada, aralarında çekişme varmış gibi bir izlenim uyandırmaktan kesinlikle kaçınırlar. Böyle bir söylenti duyulacak olursa, bunu hemen gidermek için el birliği ederler. Hatta seçim hazırlıkları sırasında bir araya gelir, içlerinden biri seçilirse, nazırlıklara ve diğer görevlere hangi masonların aday olmasının ya da gösterilmesinin uygun olacağı konusu üzerinde görüş birliğine varmaya çalışırlar. Locanın uyumunu ve yararını öncelikli tutarlar.

Locada iki saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı arasında şöyle bir uzlaşmaya varılmış olduğu görülebilir:

"Hangimiz saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak seçilirse diğerini birinci nazır adayı olarak önerecek. Diğeri de birinci nazır olarak seçilirse önceki adaylığını tümüyle unutup görevinin gereğini yerine getirecek."

Ne güzel bir uyuşma... İşte Masonluğun Etiketi'ne uygun bir tutum ve davranış tarzı böyle olur. Adaylar seçimlerde çekişir. Seçimlerin sona ermesiyle birlikte seçilmeyenler, seçilenleri desteklemeye girişir.

Seçmenler ve Özgürlük

Masonluktaki tüm seçimlerde iki temel özgürlük vardır.

1. **Aday Olma Özgürlüğü:** Herhangi bir görev için tüzüklerde belirtilmiş olan nitelikleri taşıyan her mason, o göreve "**aday**" olabilir. Hiçbir mason bu özgürlüğünden caydırılamaz. Aday olmak istiyorsa olur. Hiç kimse onu engelleyemez.
2. **Seçme Özgürlüğü:** Bir seçime "seçmen" niteliğiyle katılan her mason, seçimin her aşamasında, adaylardan kendi istediği ve göreve gelmesini uygun gördüğü masonlara oy verir. Hiç kimse onu aslında istemediği ya da belli bir adaya oy vermesi için zorlayamaz. Önceden onu bu konuda etkilemeye çalışmış olsa bile, bunu seçim oturumunda yapamaz ve onu yönlendirmeye kalkışamaz.

Her masonun, bir görev için aday olma özgürlüğü gibi, "aday olmama" özgürlüğü de vardır. Bir mason, belli bir göreve "aday" olması için teşvik edilebilir hatta pek hevesli olmasa ya da önceleri istemese bile, adaylığı kabullenmesi için çeşitli yöntemlere başvurulup onu etkilemek ve özendirmek için girişimlerde bulunulabilir.

Ancak bu gibi girişimlerde de aşırılığa kaçmayarak, önerilen göreve aday olmak istemeyen bir masonun üstüne fazla varılmaz. Çünkü bir görev isteksizce alınacak olursa, yürütülmesinde de isteksizlik olur.

Bu nedenle, bir mason aday olmamakta diretiyorsa, gerekçesi geçerli görülmese bile, ille de adaylığı kabul etmesi için zorlanmaz.

Eğer kimi masonlar, belli bir görev için adaylığı birine zorla kabul ettirecek olurlarsa, sonradan bu görevin gerektiğince ya da bekledikleri gibi yapılmayışından ötürü yakınamaz, üstelik bu görevin iyi yapılmamasından ileri gelebilecek diğer aksaklıklardan da öncelikle kendileri sorumlu olurlar.

⌑ ⌑ ⌑

"Özgürlük" Masonluğun temel ilkelerinden biridir ama "seçmenlik hakkını kullanmama özgürlüğü" diye bir şeyden söz edebilme olanağı yoktur. Çünkü **seçmen** olan her mason için, seçime katılmak ve oyunu kullanmak, kaçınılmaz bir **GÖREV**'dir.

Görev karşısında, "özgürlük" kavramının arkasına sığınılamaz. Bu nedenle "seçmen" niteliğiyle seçim toplantısında bulunan her mason, oyunu kullanmak zorundadır. Bunun ötesinde, nedeni ya da gerekçesi her ne olursa olsun, sırf oy kullanmaktan kaçınabilmek için seçimlerin yapılacağı oturuma katılmamak da Masonluktaki görgü kurallarına aykırıdır.

Seçim Toplantısında Konukların Durumu

Bazı büyük locaların tüzükleri uyarınca, seçimlerin yapıldığı sırada locanın toplantısında görevlilerden, adaylardan ve seçmenlerden başka hiçbir mason bulunamaz.

Bunun anlamı şudur: Seçimlerin yapılacağı bir toplantıda görevlilerin yanı sıra sadece seçme ve seçilme hakkı olan masonlar bulunabilir. Locanın düzenli üyelerinden olsalar da bu hakları bulunmayan masonlar seçime ne aday ne de seçmen olarak katılamayacakları için, toplantıda bulunmamaları daha uygun görülür.

Çoğu büyük localar, localardaki seçimlerin böyle âdeta bir "kapalı oturum" sayılabilecek şekilde yapılmasını hiç de gerekli bulmaz. Gereksiz bulmak bir yana, sakıncalı görenleri de vardır. Seçimin açık olduğunu, loca üyelerinden isteyenlerin yeni görevlilerin seçimini izleyebileceklerini benimser. Hatta Özgür Masonlar Büyük Locası'nın yürürlükteki uygulamasında, kalfalarla çırakların henüz seçme ve seçilmeleri söz konusu olmasa da seçimler birinci derecede, onların da izleyici olarak bulundukları bir ortamda yapılır. (2017)

Bazı büyük localarda ise localardaki seçimler, izlemek isteyen her masona açıktır. Bir diğer deyişle, masonlar, her istedikleri locanın seçim toplantısına "izleyici" olarak katılabilir.

Seçmenlerin Belirlenmesi

Seçimlerin yapıldığı toplantıda, işlemlere geçilmeden önce gündemde başka maddeler bulunabilir. Özellikle sona eren görev döneminin gerek etkinlik gerekse malî raporlarının okunup loca üyelerinin bilgilerine sunulması, bunların üzerinde görüşülmesi bu toplantının gündeminde yer alır.

Gündemin "seçimler" maddesine geçildiği zaman yapılacak ilk iş, toplantıya katılmakta olanlardan kimlerin oy kullanabileceğinin belirlenmesidir. Kuşkusuz böyle bir belirleme oy kullanamayacak olanların da seçim toplantısına katılabilmeleri durumunda söz konusu olur. Gerektiğinde ad okunup yoklama yapılır; böylece kullanılacak oyların sayısı da saptanır.

A) Üyelik Koşulu: Oylamaya sadece loca üyeleri katılabilir. Bazı büyük localarda "asil üye" ve "katılmış üye" olarak anılan iki ayrı üye vardır. Katılmış üyelerin de seçimlerde oy kullanıp kullanamayacağı tüzüklerde belirtilmiştir. Çoğu büyük localarda, varsa "onursal üye" unvanını taşıyan masonlar da kendi localarının seçimlerinde oy kullanabilir. Ancak büyük locadaki görevleri her ne olursa olsun, o locanın üyesi olmayanlar, -seçim toplantısına katılmakta olsalar bile- görevlilerin seçiminde oy kullanamaz.

B) Hazine İle İlişiksizlik Koşulu: Sadece Masonlukta kullanılan bu deyim ödenti yükümlülüklerinin tümüyle yerine getirilmiş olduğunu yansıtır. Bir masonun hazine ile ilişiğinin olduğunun söylenmesi, ödenti yükümlülüğünü gerektiğince yerine getirmemiş durumda olduğu anlamına gelir. Seçmenliğin en önemli koşullarından biri, yalnızca üye kütüğünde yazılı olmak değil, gerçekten de "düzenli" bir üye olmaktır. Seçimlerin yapıldığı tarihte localarına ödenti borcu bulunanlar, seçmenlik hakkını yitirir ve seçimde oy kullanamazlar.

Eğer seçimler yıl sonunda değil de yıl ortasında bir tarihte yapılmaktaysa, o tarihe kadarki dönemsel ödemelerini tamamlamamış, bir diğer deyişle "hazineye borçlu" olan masonlar seçimlerde oy kullanamaz. Bu, locada hiç istenmeyen durumlardan biri olduğundan, masonların özellikle seçimlerin yaklaştığı tarihlerde, tüm ödenti yükümlülüklerini yerine getirmiş olmaları beklenir.

Ödenti yükümlülüğünü son dakikada yerine getirip hazine ile ilişiğini kesen bir masonun seçimlerde oy kullanmasına izin verilmesi zorunlu olur. Fakat böyle yapan bir masonun davranışı Masonluğun töresine hiç de uygun değildir. Hazine ile ilişiğini çok daha önce kesmiş olması gerekir. Locadaki ödentinin, ticarette yapılacak bir ödeme ile benzer tutulmaması, olabildiğince geciktirilmemesi gerekir.

C) Yeterli Sayıda Toplantıya Katılmış Olma Koşulu: Yeni kurulan ve görevlilerinin seçimlerini ilk kez yapan localar dışında, locanın seçimlerinde oy kullanacak olanların, son bir yıl içinde katılmış olmaları gereken tüm toplantıların belirli bir yeterliği bulmuş olması gerekir. Bazı büyük locaların tüzüklerinde bu konuda bir sayı belirtilmiştir; örneğin "en az 10 toplantıya katılmış olmak" denir. Bazı büyük localarda ise bir oran belirtilir; örneğin "geçmiş dönem içindeki tüm toplantıların yarısından bir fazlasına katılmış olmak" denir.

Eğer seçimler, Aralık ayının son toplantısında yapılmaktaysa, "son bir yıl"ın anlamı, henüz sona ermemiş olan takvim yılıdır. Eğer bir başka ay içinde yapılmaktaysa, bir önceki yılın aynı ayının son gününden, seçim tarihine kadar geçmiş olan zamandır. Eğer seçime katılmak için tüm toplantıların bir oranına katılmış olmak gerekli görülüyorsa, burada "tüm toplantılar" sözünün anlamı, her bir mason için **derecesi uyarınca** katılmış olması gereken toplantıların sayısıdır. Seçime katılarak oy kullanma hakkı bulunan, ancak o dönem içinde derecesi artırılmış olan bir masonun, ancak derecesinin elverdiği toplantılara katılmakla yükümlü olduğu göz önünde tutulur.

Bazı büyük localarda sadece "üstat" derecesindeki masonlar, bazılarında "üstat" ve "kalfa" derecelerindeki masonlar seçimlerde oy kullanabilir. Bazı büyük localarda ise, Masonluğa yeterli bir süre önce girmiş olan "çırak" derecesindeki masonların da loca seçimlerinde oy kullanma hakkı ve sorumluluğu vardır. Dolayısıyla her bir masonun geçmiş dönem içinde katılmış olması gereken toplantı sayısı buna göre hesaplanır.

Seçmenler Listesi

Locanın sekreteri, hazine üstadından *(hazine emininden)* üyelerin ödentilerine ilişkin son duruma ilişkin bilgileri alarak, seçimlerde kimlerin oy kullanabileceğini gösteren bir liste hazırlar. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile de görüşerek bu listeyi kesinleştirir. Eğer hazine ile ilişkisini kesmemiş olduğu için oy kullanamayacağı görülen bir mason, son anda ödenti yükümlülüklerini yerine getirecek olursa, -bu hiç de hoş bir durum olmasa bile- listeyi buna göre düzeltebilmek için de hazırlıklıdır.

Toplantıda seçimlere sıra geldiğinde, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem önce bir kısa konuşma yapar, uygulanacak yönteme ilişkin bilgi verir. Sözcüden *(hatip / yasalar sözcüsü)* ilgili tüzük maddelerini okumasını ya da anlatmasını, seçimlerde ilk kez oy kullanacak olanlar varsa, nazırların birinden de uygulanan geleneksel yöntem ile ilgili özet açıklamalarda ve uyarılarda bulunmasını isteyebilir. Tüzük maddelerinin okunması ya da açıklamalar yapılması uzun zaman alabilir. Dolayısıyla, özellikle aday sayısının çok olması durumunda, kapalı oylama ve sayımlarının da uzun sürebileceği göz önünde tutularak, bunların seçimlerin yapılacağı oturumdan bir önceki oturumda okunması, -ilgili oturumun niteliği elveriyorsa- çok daha yerinde olur.

Bundan sonra saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, sekretere hazırladığı "seçmenler listesi"ni okutur. Listenin okunmasından sonra, herhangi bir yanlışlık yapılmışsa bunun düzeltilebilmesi için liste üzerinde söz verir.

Seçmenlik hakkının bulunduğunu sanan, ama listede adı geçmeyen bir mason, bu aşamada yöntemine uygun olarak söz alarak, adının niçin okunmamış olduğunu sorabilir.

Böyle bir sorunun birkaç yanıtı olabilir:

a) Geçmiş bir yıllık süre içinde yeterli sayıda toplantıya katılmamıştır;

b) Hazine ile olan ilişkisini kesmemiştir;

c) Daha önce kendisine yükümlülüklerini yerine getirmesi için uyarıda bulunulmuş ve tüzükler uyarınca bunun üzerinden yeterli süre geçmemiştir;

d) Bir disiplin cezası almış ve gelecek seçimlerde oy kullanması engellenmiş ya da tüzükler uyarınca oy kullanabilmek için cezasının üzerinden geçmesi gereken süre henüz sona ermemiştir.

e) Tüzükler uyarınca bir başka kısıtlılık durumu vardır.

Böyle bir durumda saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem sekretere gerekli açıklamanın yapılmasını bildirir. Sekreter, o masonun adının niçin seçmenler listesinde yer almadığını açıklar. Bu herkesin önünde yapılacağı için, o masonu zor duruma düşürebilir. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ve sekreter bundan sorumlu tutulamaz çünkü açıklama yapılmasını isteyen kendisidir. Bu nedenle, böyle bir açıklama istenmedikçe, seçmenler listesinde adı geçmeyen üyelerin neden seçimlere katılamayacakları belirtilmez. Dolayısıyla, söz alarak böyle bir soru soracak olan bir mason, kendi durumunun ne olduğunu iyi bilerek kendi kendisini zor duruma düşürmez.

Yeterli sayıda toplantıya katılmamış olduğu için seçmenler listesinde adı geçmeyen bir mason, gerekli açıklama yapıldıktan sonra buna karşı çıkamaz. Aslında belirtilmiş olandan çok daha fazla sayıda toplantıya katılmış olduğunu, bunlardan kimisinde belki de "toplantıya katılma çizelgesi"ni imzalamayı unutmuş olabileceğini ya da bazı toplantılara geç kalmış olduğu için çizelgeyi imzalayamamış olduğunu ileri sürmesi boşunadır. Çünkü bunlar onun kendi sorumluluğudur ve bu aşamaya gelindikten sonra zamanında imzalanmamış olan bir çizelge üzerinde düzeltme yapılamaz. Sekreterin hesaplarında bir yanlışlık bulunduğu da ileri sürülemez. Diğer masonların onu desteklemeleri de bir şey değiştirmez. Aslında diğer masonlara yakışan, bu konuya karışmamaktır.

Bir locada, katılmış olması gereken toplantı sayısı bakımından tek bir eksiği olan bir mason için şöyle bir eğilim belirdiği görülebilir: *«Bu kardeşimizin bazı toplantılara katıldığında, çizelgeyi imzalamayı unutmuş olduğunu biliyoruz. Katılmış olduğu savını destekliyoruz. Bu kardeşimize seçimlerde oy kullanma hakkı tanınsın. Gerekirse bu konuda locada oylama yaparak bir karara varalım.»*

Ne kadar yanlış bir davranış!...

Böyle bir öneride bulunmak, görevini gerektiğince yapmış olan sekretere karşı, Masonluktaki tutumunda ihmal ya da savsaklayıcılığını gidememiş olan kusurlu bir masonu savunmak demektir.

Saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin, değil böyle bir öneriyi uygun bulması, bu tür konuşmalar yapılmasına bile izin vermemesi gerekir. Çünkü böyle konuşmalar, hem özelde ilgili masonun kusurunu daha da çok ortaya serer hem de genelde locayı yıpratır.

Ancak bir mason, seçimlere katılabilmesini özellikle engellemek amacıyla locanın toplantıya katılma çizelgelerinin bozulduğunu ya da kasten yanlış hesap yapılarak seçmenlik hakkının elinden alındığını düşünüyorsa, üstelik bu görüşünü kanıtlayabileceğine inanıyorsa, büyük locaya başvurarak locanın görevlileri hakkında soruşturma açılmasını isteyebilir. Bu durumda büyük sekreterliğin ivedilikle yapacağı inceleme üzerine, eğer seçmenler listesinin düzenlenişinde kasıtlı bir yanlışlık yapıldığı saptanacak olursa, yapılmış seçimler geçersiz sayılır ve yenilenmesine gidilir. Bu arada, böyle bir durumda büyük üstat bilgilendirilir ve o da locanın saygıdeğer üstadını / üstad-ı muhteremi görevden uzaklaştırır. Locanın tüm belgelerine el konulur. Seçime hile karıştırmış olanlar, haklarında gerekli işlemin yapılması için büyük disiplin kuruluna *(yüksek haysiyet divanına)* verilir.

Ne yazık ki, Masonluğun Etiketi'ne başından sonuna kadar aykırı olan bu işler, hiç olmamış, hiç görülmemiş değildir. Oysa tüm masonlar hep birlikte Masonluğun gereklerine uyacak olursa, böyle tatsızlıklar yaşanmaz.

¤ ¤ ¤

Hazine ile ilişkisini kesmemiş olduğu için seçmenler listesinde adı geçmeyen bir mason, bu yükümlülüğünü yerine getirmedeki gecikmesinden dolayı bağışlanma dileğinde bulunarak, borcunu hemen ödemeye hazır olduğunu belirtebilir. Aslında bu işi en geç toplantıdan önce yapmıştır. Diğer masonlar şunu sorabilir: *«Bu ana kadar aklın neredeydi kardeşim? Üstelik böyle bir tutumla eşitlik ilkesini zedelemeye ne hakkın var?»*

Sorabilirler ama sormazlar. Kusurunu içtenlikle tüm masonların önünde ortaya sermiş olan birinin üzerine yüklenmezler. Zaten böyle kinayeli bir söz etmenin ne gereği var ki?... Bu azarlama neye yarar ki?... Yapılması gerekeni saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin uygun görüşüne bırakırlar.

Locanın seçim çalışmaları bir süre için durdurulup onun ödenti borçlarını kapatması beklenecek değildir.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhteremin, hoş görülme dileğini ya kabul eder ya da etmez. Bunun için sözcünün *(hatibin / yasalar sözcüsünün)* görüşüne başvurması da gerekmez. Çünkü onun böyle bir durumda söyleyeceği şey, tüzükler neyi gerektiriyorsa odur. Ödentilerin toplantıdan önce kapatılmış, hazine ile ilişiğin çoktan kesilmiş olması gereklidir.

Buna karşın saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, o üyenin bağışlanmasını kabul edebilir. Bu bir kardeşçe sorumluluk üstlenme, yetki kullanmaktır. Bu karar kesindir; karşı çıkılamaz.

Seçmenler listesi ile ilgili bu tür düzeltme istemleri üzerinde yalnızca ve doğrudan ilgili masonlar söz alabilir.

Diğer masonlar ancak saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem konu üzerinde genel görüşme açacak ya da öneri isteyecek olursa söz alabilirler. Görüşme açıldığında söz almak isteyen olmazsa ya da uygun olan değişikliklerden sonra, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem seçimlere başlanacağını duyurur.

Herhangi bir karışıklık olmaması ve yanlışlık yapılmaması için, varsa oy kullanmayacak olan masonlardan mabette karışık bir şekilde oturmuş olanlar, saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin isteği üzerine yerlerini değiştirir, oylamalara katılacak olan masonlardan ayrı otururlar. Bunun için en uygun yerler, mabetteki oturma yerlerinin arka sıralarıdır. Ancak böyle bir değişiklik mabedin Doğu olarak anılan bölümünde uygulanmaz; orada da oy kullanmayacaklar bulunsa bile yer değiştirme yapılması gerekmez.

Bundan sonra saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, tören üstadına, seçimlerde kullanılacak oy pusulalarını dağıtmasını söyler. Tören üstadı daha önceden hazırlamış olması gereken oy pusulalarını, oy kullanma hakkı bulunan masonlara dağıtır. Protokol sırası gözetmez. [2] Ancak seçimde tek bir aday çıkması bekleniyorsa, oy pusulalarının dağıtımını, en az iki adayın çıkması beklenmedik durumuna kadar erteleyebilir.

Seçmenlerin Uyması Gereken Kurallar

Masonlukta seçmenlerin uyması gereken bazı temel kurallar şöyledir:

- Seçim oturumuna "seçmen" niteliğiyle katılmakta olan her mason, seçimin her aşamasında oyunu kullanmak zorundadır. Herhangi bir gerekçe ile oyunu kullanmaktan kaçınamaz.
- Seçimler sırasında yöntemine ve gereğine uygun olmayan bir işlem yapılıyorsa, yalnızca **sözcü** *(hatip/yasalar sözcüsü)* uyarıda bulunabilir ve yöntemin gereğine uygun şekilde düzeltilmesini isteyebilir. Diğer masonlar, -hatta nazırlar bile- uygulanmakta olan yönteme karşı çıkamaz. Ancak sonradan, büyük locaya başvurarak, yapılmış olan seçimlerin geçersiz sayılması isteminde bulunabilirler. Gerçekten de böyle bir durum varsa, sözcünün, saygıdeğer üstadı sorunlu bir durumla karşı karşıya kalmaması için uyarmasının tam sırasıdır.
- Gizli oylamayla yapılan seçimlerde, sadece bu amaçla dağıtılmış olan oy pusulalarının kullanılması, başka kâğıt parçaları kullanılmaması gerekir.
- Seçimlerde sadece "aday" olanlara oy verilir. Bir mason, adaylardan hiçbirini uygun görmediği gerekçesiyle, kendi kafasından yarattığı bir başka masona "varsayımsal aday" olarak oy veremez; böyle bir iş yaparak zaten geçersiz olacak bir oy vermeye kalkışmaz.

[2] Bazı uygulamalarda her masona bir kerede tek bir oy pusulası verilir ve seçimlerin her aşamasında yeniden dağıtım yapılır.

- Oy kullanma zorunluluğunun yanı sıra, mutlaka bir adaya oy verme zorunluluğu da vardır. Bir mason, gene adaylardan hiçbirini uygun görmediği gerekçesiyle "**boş oy**" (üzerine hiçbir ad yazılmamış oy pusulası) veremez. Bunun, önceki geçersiz oydan farkı yoktur.
- Oylamaya geçildiğinde, hiçbir mason bir diğeri kardeşi, adaylardan birine oy vermesi için etkileyemez ve yönlendiremez. Kendisinin kime oy vereceğini de açıklayamaz ve gösteremez. Böyle bir davranış bilgisizlikten kaynaklanmıyorsa, açıkça görgüsüzlüktür ve bir masona yakışmaz.
- Her mason, adaylardan hangisine oy vereceğini kendi özgür buyrultusuyla kararlaştırır. Kendince en uygun, görevi en iyi yapacak masona oy verir. Yanındaki masonlardan kime oy verilmesinin daha doğru olacağı üzerinde görüş istemeye kalkışmaz.
- Hiçbir mason, yanındaki ya da yakınındaki diğer masonların adaylardan hangisine oy vermekte olduğunu gözetlemez. Kötü niyetle yapılmakta olmasa bile, bu da ayıplanacak bir davranıştır.
- Seçimlerle alay edilemez. Seçim pusulalarının üzerine espri olsun diye komik sözler, seçimlerle ilgisiz kişilerin adları ya da başka şeyler yazılamaz. Bu gibi davranışlar, geçersiz oy vermenin ötesinde bir "disiplinsizlik" örneği olduğu gibi, açıkça saygısızlıktır ve asla bir masona yakışmaz.

Bu temel kurallara uyulursa, seçimin esenlikle yapılması sağlanır.

Bunlar, "bir seçmenin özgürlüğünü kısıtlayıcı" şeyler değildir. Masonluğun Etiketi'nin ve düzenin gereği olan bu kurallara uymak istemeyen bir mason, ayrılmak üzere saygıdeğer üstattan / üstad-ı muhteremden izin ister. Gerçi seçimlerde oy kullanmak da bir masonun görevlerinden biridir ama bireyin öz saygısını yitirmemesi ve kural dışı uyumsuz tutumuyla diğer masonları rahatsız ederek locanın huzurunu kaçırmaması önceliklidir.

* * *

Şimdi pek beylik bir soru geliyor:

«Kime oy vermeli?... İki adaydan birini yeğlerken temel kriter ne olmalı?»

Bu soruya yanıt vermek zordur. Her mason, yanıtını kendisi bulur. Ancak, daha sempatik ya da daha eski bir masonu değil, görevi daha iyi yapacağına güvenilen birini seçmenin daha doğru olacağı söylenebilir.

Buna karşılık "görevi daha iyi yapma olasılığı" da tek etken olarak düşünülemez. Birçok görevde, bir masonun loca üyeleriyle iyi ve olumlu ilişkiler içinde olması, toleranslı ve sevecen bir karakterinin bulunması da göz önünde tutulur. Üstelik daha önce hiçbir görevde bulunmamış bir masonun belli bir görevi etkin olarak yürütmeye başlamasından önce iyi yapıp yapamayacağını kestirmek de zordur.

ADAYLAR

Her büyük locanın tüzüklerinde, gerek büyük locanın organlarında gerekse localarda, hangi görevleri alabilmek için hangi koşullara uyar durumda bulunmak gerektiği belirtilmiştir.

Bu koşullar, bir büyük locadan diğerine birtakım farklılıklar gösterir. Örneğin bir büyük locada falanca göreve aday olacak masonun üstat derecesini şu kadar yıl önce almış olması bir koşul iken, bir diğer büyük locada sadece üstat derecesinde olması yeterli görülebilir. Bunların üzerinde durmayacağız. Bu kitabın konu kapsamı bakımından önemli olan, hemen her büyük loca için geçerli olan etiket kurallarıdır.

Adaylığa Hazırlanma

Locasında herhangi bir göreve aday olmayı düşünen bir mason, her şeyden önce kurallar bakımından kendi niteliklerinin buna uygun olup olmadığını öğrenmek için tüzüğün ilgili maddelerini okur. Elbette bu ancak aday olup olamayacağını görmesi içindir; fakat yetmez.

Bir büyük locanın tüzüklerinde yalnızca bir göreve aday olabilmenin koşulları belirtilmez. Çoğunda, neredeyse tüm görevlilerin, görevlerine ilişkin temel yükümlülüklerine de yer verilir.

Bazı büyük locaların tüzüklerinde her bir görevlinin sorumlulukları uzun uzadıya anlatılır. Bazılarında sadece şöyle bir değinilerek geçilir. Bazı büyük localar bu bakımdan zaten geleneklerin yerleşmiş olduğunu, bunları ayrıca yazılı olarak da belirtmenin gerekmediğini benimser.

Bir görevlinin görevlerinin neler olduğu, bu konuda en ayrıntılı anlatımlara yer veren bir tüzükte bile tümüyle belirtilmekte değildir. Bunu bütünleyen iki etken daha vardır:

a) Görevlinin görevine getirilirken içtiği andın kapsamı;

b) Çalışma yöntemlerinde *(ritüellerde)* görevlinin yapması gereken işler.

Demek oluyor ki, bir göreve aday olan masonun bunları da bilmesi gerekir. Fakat bunları bilmek için bir incelemede bulunması gerekmez. Eğer bunları öğrenmek üzere ritüelleri karıştırıp incelemeye girişme gereksinmesini duyuyorsa, iyi niyetli olmasına karşın kendisine şimdilik aday olmayı düşündüğü göreve soyunmaması önerilebilir. Çünkü belli ki, o mason göreve hazır değildir. Aday olmayı düşündüğü görevin hangi sorumlulukları içerdiğini yeterince izlememiştir. Bir diğer deyişle, daha önce bu görevi yürütenlerin yapıp etmelerine dikkat etmemiştir. Onu, yanlışları ya da noksanları nedeniyle kendi içinden eleştirmemiştir. Ant içilirken söylenenlere de dikkat etmemiştir.

Her mason göreve aday olmadan önce hazırlanır.

Her mason, daha çıraklık döneminin ilk gününden başlayarak, kendisine de bir gün görev alma sırasının geleceğini düşünür. Sadece tek bir görev için değil, birçok görev için hazırlanır.

Belki bu hazırlığı yapamamış oldukları için, belki bundan ötürü görevi bir başkaları kadar iyi yapabilecekleri bakımından kendilerine karşı yeterli öz güveni edinememiş oldukları için, belki sorumluluk duygusunu yeterince geliştirememiş olduklarından ötürü hatta belki umursamazlığı üzerlerinden atamadıkları ve bir türlü diğer masonlar gibi localarını sahiplenmediklerinden dolayı, birçok masonun yıllar boyunca hatta kimi masonların Masonluktaki tüm yaşamları boyunca herhangi bir görev almaya yanaşmadığı görülebilir.

Olmaz!... Olmamalıdır... Her mason locasında yapabileceği görevleri alır. Buna karşı dirençli değil, isteklidir. Yapamayacağını sandığı görevleri bile elinden geldiğince iyi yapmak üzere denemeye girişebilir. Böyle yapmayan bir mason, Masonluktan hep almak isteyip, hiç vermeye yanaşmayandır. Bir diğer deyişle, Masonluğa girmiş ama gerçekten de "mason" olma yolunu tutamamış bir dernek üyesidir.

Buna karşılık, her mason, kendi locasında olsun büyük locada olsun, herhangi bir göreve aday olmaya niyetlenmeden önce, kendisini şöyle bir ölçüp tartar. *«Ben bu görevi almayı istiyorum ama acaba onu gerçekten gerektiğince yapabilir miyim?»* diye düşünür. Bunu yalnızca o göreve seçilebilmek için aday olmaya niyetlendiğinde değil, başkalarınca gelecek seçimlerde aday olması önerildiğinde ya da kendi kendini isteklendirecek olursa da yapar.

Eğer bu soruya içtenlikle olumsuz yanıt veriyorsa, hemen çöküntüye uğrayıp vazgeçmez; şimdilik sadece aday olmayı erteler. Bu sorunun yanıtının olumsuz olması, ikinci bir soruyu getirir: *«Bu görevi gerektiğince yapabilmek için şimdi ne yapmalıyım.»*

Az önce bu sorunun yanıtını vermiştik. Görevin ne olduğunu ve nasıl olduğunu hatta nasıl olması gerektiğini iyice kavramak...

Fakat bundan daha önemlisi, kişinin hem özverili olması hem de kendine güvenmesidir.

⌑ ⌑ ⌑

Belli bir göreve aday olmayı düşünen bir mason, ayrıca, görüşlerine güven duyduğu bilgili ve deneyimli masonlardan kimilerine, özel olarak, o göreve aday olmasının uygun düşüp düşmeyeceğini de sorar. Böyle bir girişimde bulunmaktan çekinmesi için hiçbir neden yoktur. Mutlaka ilgi görecektir. Olumlu ya da olumsuz bir görüş, bir öneri alacaktır.

Fakat bu girişimi, yaklaşan seçimler için bir tür "nabız yoklaması" durumuna dönüştürmez. Alacağı olumlu ya da olumsuz görüşler üzerine "oy hesabı" yapmaya kalkışmaz. Çünkü alacağı görüş, yalnızca aday olmasının uygun düşüp düşmeyeceğine ilişkindir; adaylığını olumlu gören bir masonun, seçimlerde mutlaka ona oy vereceğini göstermez.

Seçim öncesindeki "oy hesabı" konusunu az sonraya bırakıp, kendisine böyle bir soru yöneltilen o bilgili ve deneyimli masona gelelim.

Bilgili ve deneyimli mason, gerçekten de bilgili ve deneyimliyse, bir göreve aday olmaya hazırlandığı için kendisine böyle bir soru yönelten masonu boş çevirmez. Onu geçiştirmeye de kalkmaz. Nasıl kendisine güvenilerek içtenlikle böyle bir soru yöneltilmişse, o da güvenin karşılığını içtenlikle yanıt vererek gösterir. Eğer görüşü gerçekten de olumlu ise açıkça *«Evet! İyi olur.»* der. Fakat görüşü aslında böyle değilse bu yanıtı vermez. Açıkça aday olmasını uygun görmediğini belirtir. Ardından da sorulmasa bile gerekçesini açıklar. Bunu yaparken incitici olmamaya, o kardeşi istediği görev için belki bir sonraki dönemde aday olmak üzere ya da bir başka göreve aday olmak üzere isteklendirir. Asla *«Sen bilirsin.»* gibi kaçamak bir yanıt vermez.

Oy Hesabı

Seçim hazırlıkları sırasında yapılmasından özenle sakınmak gereken şeylerden biri "oy hesabı"dır.

Herhangi bir göreve aday olmak isteyen mason, aslında gerçekten de istekli olmasına karşın, *«Kimse bana oy vermez!»* diyerek ya da *«Nasıl olsa seçilebilmek için yeterli oyu toplayamam. Rezil olurum!»* diye düşünerek adaylığını koymaktan caymaz. Bilir ki, aday olabileceklerin hepsi böyle düşünerek cayacak olursa, seçimlerde her görev için birden çok aday çıkmaz. Belki hiç aday kalmaz. Bunun adı üzerindedir: **Seçim**. Bunun adına uygun oluşu, birden çok adayın varlığıyla belirginleşir. Dolayısıyla, birisi için seçilmek vardır, diğerleri için ise seçilememek. Göreve seçilemeyen mason ne rezil olur ne de bir başka biçimde küçültülmüş duruma düşer. Aksine, seçmenlerin oy vermeleri sırasında seçeneklerini artırdığı için onur kazanır.

Yeterli oyu sağlayamayacağı kaygısıyla adaylığını koymaktan cayan mason, kendince beklediği bu sonucun nedenlerini araştırır. Kendi kendisine şunu sorar: *«Acaba masonlar niçin bana oy vermezler? Bunda sevgi ve güven noksanı olabilir mi?... Bana oy vermeleri için sevgi ve güvenlerini kazanabilmek bakımından ne yapabilirim?... Bugüne kadarki tutum ve davranışlarımda ne gibi yanlışlıklar var? Noksanlıklarım neler?»*

Eğer aday olmasının uygun düşüp düşmeyeceği konusunda, kimi masonlara danışmış, bir diğer deyişle "nabız yoklaması" yapmış ve pek de olumlu olmayan bir durumla karşılaşmışsa, bu kez Masonlukta yıllanmış deneyimli masonlara, öneri ve öğütlerini almak üzere başvurur.

Seçimlerden önce "oy hesabı" yapmanın sakıncalarından biri de seçim sonuçları alındıktan sonraki durumdur. Oylar beklenenden az olursa, bu kez kafada *«Acaba bana kimler oy vermedi?»* gibi, hem gereksiz hem de insanı boşuna huzursuz eden hatta belki çöküntüye bile uğratabilecek fakat hiçbir yararı olmayacak sorular oluşur. Bu tür sorular bir masonu diğerleriyle olan kardeşçe ilişkilerinde tedirginliğe yöneltecek bir boyuta bile varabilir.

Dolayısıyla, herhangi bir göreve aday olma eğilimini gösteren bir mason, bu konuda kimi masonların görüşlerini almaya giriştiğinde, onlara aday olması durumunda kendisine oy verip vermeyeceklerini sormaya kalkışmaz.

Böyle bir soruyla karşılaşan herhangi bir mason da buna ne olumlu ne de olumsuz yanıt verir; bunu yanıtlayamayacağını açıkça söyler, seçimlerde oyunu en uygun olan adaya vereceğini belirtmekle yetinir.

Yaklaşan seçimlerde aynı görev için aday olacakları önceden belli olan masonlar, her fırsatta, aralarında bundan ötürü hiçbir bireysel sorun olmadığını gösterir. Gerektiğinde bu bağlamda abartılı bile olabilirler.

Seçimler, bir locanın ya da büyük locanın huzurunu kaçırmamalı, masonlar arasındaki bağlılık, sevgi ve uyumu hiçbir şekilde zedelenmemelidir. Bunun için adaylar, seçimlerle hiçbir ilgisi olmayan konularda bile birbirleriyle herhangi bir çekişmeye girmekten kaçınmak için özen gösterirler. Özellikle localarda saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı olacaklar buna çok dikkat eder. Eğer başka masonlar herhangi bir biçimde adayları karşıtlaştırmaya kalkışacak olursa, onları da böyle şeyler yapmamaları için uyarırlar.

Aday Olma ve Gösterme Yöntemi

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, hangi görev için seçim yapılacaksa, o göreve aday olacakların belirtilmesini ister. Bunu yaparken, geleneksel yöntemle nazırlar aracılığıyla söz verebileceği gibi, zamandan kazanmak amacıyla doğrudan kendisi söz verebilir.

Adayların belirtilmesi için söz verildiğinde, hiçbir masonun, yöntemine uygun olarak söz almaksızın aday olduğunu belirtmemesi ya da aday göstermemesi gerekir. Adayların belirtilişinde, öncelik kazanmaya bakmanın ne bir anlamı ne de gereği vardır. Hiçbir mason, Masonluktaki niteliği, yaşı ve unvanı her ne olursa olsun, oturduğu yerden ve yöntemine uygun olarak söz almadan bir göreve aday olamaz ve aday gösteremez. Böyle bir davranışta bulunmak açıkça saygısızlık hatta disiplinsizliktir.

Bazı büyük locaların tüzüklerinin, konukların, seçimlerin yapılacağı loca toplantılarına da katılabilmelerine elverdiğine değinmiştik. Böyle bir durumda, toplantıda "konuk" niteliğiyle bulunan masonlar aday gösteremez. Ancak, o locanın üyesi olmakla birlikte seçmenlik hakları olmadığı için toplantıda "izleyici" niteliği taşıyan masonlar aday gösterebilir. Bununla birlikte, kalfa ve çıraklar da bu toplantıda izleyici olarak bulunabiliyorsa, bilirler ki, seçimde aday göstermek onlara düşmez.

Bir göreve, üç ayrı şekilde aday olunabilir ya da aday gösterilebilir:

a) Aday olmak isteyen mason, yöntemine uygun olarak söz aldıktan sonra, ayağa kalkıp düzenli bir tarzda o göreve aday olduğunu bildirir.

b) Göreve aday olmayan fakat aday gösterecek olan mason, yöntemine uygun olarak söz aldıktan sonra, ayağa kalkıp düzenli bir tarzda kimi aday olarak gösterdiğini bildirir. Bunu yaparken, gösterdiği aday ile ilgili bir açıklamada bulunmaması, onu yüceltmemesi, onu eliyle göstermek gibi hareketler yapmaması gerekir. Aynı görev için isterse birden çok aday da gösterebilir. Böyle yaparsa, kendisinin herhangi bir adaydan yana olmadığını da belirtmiş olur.

c) Eğer yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem için seçim yapılmış ve sonuçlandırılmışsa, henüz görevi sürdürmekte olan, seçilmiş olandan, seçimi yapılacak olan görev için bir aday gösterip göstermeyeceğini sorabilir. Ancak bunu yapmadan, kendiliğinden aday olmak isteyenlere ve diğer aday gösterecek olanlara öncelik tanır, saygıdeğer üstatlığa / üstad-ı muhteremliğe seçilmiş olanı sona bırakır. Bu durumda yeni saygıdeğer üstatlığa / üstad-ı muhteremliğe seçilmiş olan mason, kendisine sorulduğunda, ille de bir aday göstermek zorunda değildir. Hele göstereceği adayı kendinden önce bir başkası göstermişse, kendisinin de aynı kişiyi düşünmüş olduğunu söylemekten kaçınmaz.

Bazı büyük locaların uygulamalarında; bir aday bildirildikten sonra, bu adaylığın geçerli olabilmesi için, ikinci bir masonun daha söz alarak adayı desteklemekte olduğunu belirtmesi gerekir. Bu uygulamanın bir gelenek olarak benimsendiği büyük localarda, belli bir göreve aday olmak isteyen masonun kendi adaylığını kendisinin bildirmesi uygun bulunmaz.

Bu yöntemin mantıklı bir gerekçesi vardır: Herhangi bir görev için aday olarak gösterilen bir mason, diğer adayların nitelikleri her ne olursa olsun, en az üç oy almalıdır. Böylece o adayın da aslında seçilebilirliği ortaya çıkar.

Daha önce belirtilmiş olduğu üzere; bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı, kendi seçiminden sonraki diğer görevlerden bazıları için hiçbir aday çıkmayacağı olasılığını da düşünerek önlem alır. Locada hiçbir görevlinin seçimi, zorlamayla aday çıkarılarak yapılmamalıdır. Bunun için, her saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayının, her bir görev için önceden düşünmüş olduğu en az bir adayı bulunur. Hatta belli bir görev için düşünmüş olduğu bir masonun, daha önce bir başka göreve seçilebileceğini de düşünür. **"Seçim Hazırlıkları"** ve sonra **"Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem Adayları"** alt başlıkları altında anlatmış olduklarımızı yapmışsa bu konuda sorun çıkmaz.

⌑ ⌑ ⌑

Seçimlerde bir göreve aday olunurken ya da aday gösterilirken uyulması gerekli diğer kural ve geleneklerden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

- Aday olabilecekler listesinde adı bulunmayanlar, aday olamaz.
- Aday olan mason, neden bu göreve aday olmak istediğini açıklayamaz. Yalnızca "aday" olduğunu belirtmekle yetinir.
- Bir kişiyi, önceden kendisine danışmadan aday göstermekten kaçınmak gerekir. Çünkü bunun üzerine söz alarak adaylığı istemediğini belirtebilir. Böyle bir durum bir görev için hiçbir aday gösterilmezse ortaya çıkar. Bunun üzerine saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, o masona adaylığı kabul edip etmediğini sorar. Adaylığı istemediğini belirten bir mason ise aday sayılmaz. Adaylığı kabul etmesi için de zorlanamaz.
- Bir başkasını aday gösteren mason, gösterdiği aday ile ilgili bilgiler veremez. Onu neden aday gösterdiğini açıklayamaz ve bu göreve ne kadar yaraşır olduğunu ya da bu görevi nasıl en iyi şekilde yürüteceğini belirtemez.
- Bir mason daha önce aday gösterilmişse, bir diğer masonun daha söz alarak aynı kişiyi aday gösterdiğini belirtmesi ya da önceden söz almak istediğini bildirmişse söz aldığında, *«Ben de aynı kardeşimizi aday gösterecektim.»* demesi uygunsuz düşer. Bu ancak, gösterilen bir adayın desteklenmesini zorunlu gören uygulamalarda geçerlidir. Bu nedenle, eğer aynı anda iki mason birden birbirlerinden habersiz olarak aynı adayı göstermek üzere söz istemişse, bunlardan birinin söz alıp adayını göstermesinden sonra diğerine söz verildiğinde, yalnızca söz almaktan caydığını belirtmesi gerekir.
- Eğer gelenekler gösterilen bir adayı bir diğer masonun de desteklemesini gerektiriyorsa, bu iş burada biter. Bundan sonra başka hiçbir masonun aynı konuda söz almaması gerekir. Aksi takdirde, aday gösterme işlemi propagandaya dönüşür.
- Zorunlu olmadıkça, oturumu yöneten saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ve görev ya da protokol uyarınca Doğu'da yer almakta olan diğer masonlar ve nazırlar, aday göstermekten kaçınırlar. Çünkü bu masonların aday göstermeleri loca üzerinde bir etki oluşturur; baskı yapıldığı izlenimini bile yaratabilir. Ancak görevi bir dönem daha sürdürmek dileğinde olan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, kendi adaylığını, herkesten önce kendisi açıklayabilir. Ayrıca, hiç kimse adaylığını açıklamaz ya da hiç kimse aday göstermeyecek olursa, o zaman önceki saygıdeğer üstattan / üstad-ı muhteremden başlayarak locanın eski üyelerinden ve henüz o görevde bulunan kardeşten aday göstermelerini isteyebilir.
- Locanın boyutu ve üye sayısı her ne olursa olsun; bir göreve iki ya da üç aday gösterilmesi yeterlidir. Daha çok sayıda aday gösterilmesi, oy sayımını güçleştirir, yeterli oyun sağlanamaması nedeniyle oylamanın yinelenmesini gerektirebilir ve zaman yitirilmesine neden olur.

¤ ¤ ¤

Bir göreve aday olan masonun uyması gereken diğer birtakım önemli kurallar vardır. Şöyle:

- Göreve adaylığını koyma gerekçesini açıklayan bir konuşma yapmaz.
- Aday olarak gösterilen masonun, kendisine sorulmadıkça, aday olmayı kabul ettiğini belirtmesi gerekmez. Kabul ettiğini ya da etmediğini bildirirken de bir gerekçe belirtmesi gerekmez.
- Hiçbir mason salt "daha çok aday olsun" diye, gösterilen adayın karşısına çıkacak başkalarının da bulunabileceğini sezdirmek amacıyla ya da kendisini aday olarak gösteren bir kardeşi kırmamış olmak için adaylığı kabul etmez.
- Hiçbir mason, aday gösterildiğinde ya da sonradan, kendisini aday olarak göstermiş ve adaylığını destekleyen masonlara açık teşekkürde bulunmaz.
- Bir kez aday olmayı kabul eden mason, aşağıda anlatılacak durum dışında, ilgili görev için yapılacak seçim sonuçlanıncaya kadar adaylıktan çekilemez.
- Eğer bir görev için ikiden çok aday gösterilmişse ve seçimin ilk turunda oyların dağılması nedeniyle hiçbir aday seçilmek için yeterli oy sayısını sağlayamazsa, ikinci turda da benzer bir sonuçla karşılaşılmaması ve seçimin uzamaması, oy sayımının da kolaylaşması için, adaylardan kimisi yöntemine uygun olarak söz alıp adaylıktan çekildiklerini açıklayabilir. Bu açıklamayı, özellikle ilk turda diğer adaylardan farklı bir şekilde daha az oy almış masonların yapması uygun düşer. Adaylıktan çekilen bir mason, önceki turda kendisine oy vermiş olan seçmenlere teşekkür etmez. Adaylıktan neden çekildiğini de açıklamaz; bu bellidir.
- Adaylıktan yukarıda belirtilen nedenle çekilen mason, önceki turda kendisine oy vermiş olan masonların, kalan adaylardan hangisine oy vermelerinin uygun olacağına ilişkin bir sezdirmede bulunmaktan sakınır. Bu amaçla *«Ben ..... kardeş lehine adaylıktan çekiliyorum.»* ya da buna benzer bir söz etmez; yalnızca çekildiğini belirtmekle yetinir. Aksine davranış, diğer adaylara karşı açıkça saygısızlık etmektir.

Bu anlatımlardaki olası sakıncaların çıkmadan giderilebilmesi bakımından, bazı büyük locaların tüzükleri uyarınca; çok adaylı bir seçimde ilk turda hiçbir aday gerekli çoğunluğu sağlayamazsa, ikinci turda sadece ilk turda en çok oy almış iki aday arasında seçim yapılır. Masonik terminolojide buna "**balotaj"** dendiği görülebilir.

Aday Olmanın Koşulları

Locadaki seçimlerde hangi görevlere hangi nitelikteki masonların aday olup seçilebileceği, büyük locanın tüzüklerinde belirtilmiştir. Bir obediyansa bağlı localar, bu koşulları, kendi istem ve eğilimlerine göre uyarlayamaz. Belli bir göreve aday olacak masonlar de seçimlerin yapılacağı günde, tüzüklerde belirtilmiş niteliklere sahip olmalıdır.

Bir göreve seçilebilmek için tüzüklerde belirtilen gerekli koşulları sağlamayan bir masonun, o göreve aday olması anlamsızdır. Böyle bir durumda saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ilgili masona aday olamayacağını bildirir. Gerekirse tüzüklerin adaylarla ilgili maddeleri yeni baştan gözden geçirilir.

«Buna karşın bir mason "aday" olmakta diretirse ne yapılır?»

Hiçbir şey... O aday olmakta diretmektedir ama adaylığı geçerli değildir. Oylar sayılırken, ona verilmiş olan oy çıkarsa, geçersiz olması nedeniyle bir yana ayrılır ve diğer olası geçersiz oylar gibi işlem görür.

Şöyle bir senaryonun Masonluğun Etiketi uyarınca olmaması gerekir ama hiç olmamış, hiç görülmemiş de değildir:

"Bir mason, tüzükler uyarınca bir göreve aday olamamaktadır. Buna karşın aday olarak gösterilmiş ya da aday olduğunu bildirmiştir. Saygıdeğer üstat/ üstad-ı muhterem kendisine ya da onu aday olarak gösterene onun neden aday olamayacağını açıklamıştır. İlgili mason aday olmakta diretmiş ve çekilmediğini bildirmiştir. Seçim yapılmış, diğer adaylardan daha çok oy aldığı, seçilebilmek için gerekli oy sayısını sağladığı görülmüştür."

«Bu durumda ne yapılır?»

Tüzükler uyarınca ilgili mason aday olamayacağı için, ona verilmiş olan tüm oylar geçersizdir. Diğer adaylardan hiçbiri seçilebilmek için yeterli oy sayısını sağlayamadığına göre, seçim yinelenir.

Seçimin ikinci turuna geçilmeden önce, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, seçmenleri uyarır. Oylarını tüzüklere uyarak kullanmaları gerektiğini anımsatır.

Senaryo sürüyor: *«Bir kez daha aynı sonuçla karşılaşılırsa ne yapılır?»*

O görev için seçim yapılamaz. Diğer görevlilerin seçimine geçilir.

Fakat böyle bir durumla saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem seçimi sırasında karşılaşılırsa, seçim yapılmadan toplantı kapatılır; büyük locaya bilgi verilir. Zaten bir başka görev için bu nedenle seçilemeyen yeni görevlinin durumu hakkında da büyük locaya bilgi verilecektir. Büyük locanın yetkili organı gereğini yapar. Sonunda locanın hiçbir yeni görevlisi seçilmemiş olarak kalmaz.

Kuşkusuz hiç istenmeyen fakat kaçınılmaz olan bir diğer işlem, böyle bir olaydan ötürü kimi masonlar hakkında disiplin soruşturması açılması olacaktır. Bu iş locanın geçici olarak etkinliklerinin durdurulmasına kadar gider. Çözüm sağlanamazsa, locanın kapatılması gibi bir sonuç bile doğabilir.

Sonuç böyle olacağına göre, aslında tüzükler uyarınca bir göreve aday olamayan bir masonun o göreve aday olmakta diretmesinin anlamsızlığı, bunun durup dururken locayı karıştırıp huzursuzluk yaratmaktan başka hiçbir işe yaramayacağı ortadadır.

⌑ ⌑ ⌑

Her şeyden önce, görevlerden birçoğuna aday olabilmek ve seçilebilmek için, öncelikle "seçmen" niteliğini taşımak, seçimlerde oy kullanabilmek gerekir. Bir diğer deyişle, seçimlerde oy kullanamayan bir mason, zaten hiçbir göreve aday olamaz.

Şöyle de diyebiliriz: Bir locadaki görevlere, ancak o locanın üyeleri arasından yükümlülüklerini aksatmadan yerine getiren yani toplantılara düzenli bir şekilde katılmakta olan ve hazine ile de ilişiği bulunmayan masonlar seçilebilir. Diğer masonlar, bir sonraki dönemdeki seçimi bekler.

Locadaki hatta büyük locadaki durumu ve niteliği her ne olursa olsun, belli bir masona ayrıcalıklı haklar tanınamaz ve o masonun bir göreve seçilebilmesi için herhangi bir istisna yapılamaz.

Locaların seçimlerinde zaman zaman kimi masonlar için "toplantılara katılma sayısı"nın oy kullanabilmek ve dolayısıyla seçilebilmek için bir sorun olduğu görülür. Bu sorun, herhangi bir masonun, geçmiş dönemde katılmış olduğu toplantı sayısının "kritik" noktada bulunuşunda şöyle ortaya çıkar:

Toplantılara katılma sayısı bakımından sekreterin düzenlediği çizelgede görülen durum nedeniyle bir uyuşmazlık varsa, bunun nasıl çözümlenmesi gerektiğini daha önce görmüştük. Fakat bir de şu soru var: *«Seçimlerin yapılacağı toplantı sayılır mı, sayılmaz mı?»*

Eğer tüzüklerde bu konuda aksine bir yargı yoksa, seçimlerin yapıldığı toplantı hesaba katılmaz. Çünkü o toplantı henüz yapılmamıştır. Seçimlerde oy kullanacak her mason, katılmış olması gereken toplantı sayısını, bu toplantıya gelmeden önce tamamlamış olmalıdır.

⌑ ⌑ ⌑

Locada herhangi bir göreve aday olacak bir masonun, genelde **üstat** derecesinde ve locanın en az bir yıldan bu yana kayıtlı üyesi olması gerekir. Ancak, en az bir yıllık üye olma koşulu, kuruluşu üzerinden henüz bir yıl geçmemiş olan localar için elbette geçerli değildir.

Büyük locanın tüzükleri elveriyorsa, özellikle yeni kurulmuş olan, üyelerinin sayısını bir türlü yeterince artıramamış ya da geçirmiş olduğu bir kriz dönemi nedeniyle üye sayısı hayli azalmış olan localarda, ikincil görevlere **kalfa** derecesinde bulunan masonlar da seçilebilir. Burada "ikincil" olarak nitelenen görevler, bir locanın görevlilerinin protokol sırasına göre ilk yedi görevden sonra gelenlerdir. Ancak locada üstat derecesinde olup görev alabilecek durumda masonlar varken kalfa derecesindeki masonların göreve seçilmesi doğru olmaz.

Bununla birlikte, henüz kalfa derecesinde bulunan masonları locada görev almaya isteklendirmek ve yetişmelerini sağlamak da göz önünde tutulması gereken bir etkendir. Tüzükler, kimi görevliler için "**yardımcı**" seçilmesine elveriyorsa, bu olanak değerlendirilmelidir. Tüzüklerde loca görevlilerinin birer yardımcısı olması gerekmiyorsa, saygıdeğer üstat, / üstad-ı muhterem kimi kalfa masonları kimi görevlilere yardımcı olarak atayabilir.

Bunların yanı sıra, mason sofralarını düzenlemekle görevli olan masonun, olanak varsa **çırak** derecesinde olması da Masonlukta öteden beri benimsenmiş bir gelenektir. Ancak, bu görevi "üstat" derecesindeki bir masonun üstlenmesi, çırak derecesindeki masonların ise ona yardım etmesi daha uygundur.

Az önce masonların göreve kendilerinin aday olması, aday gösterilenlerin ise adaylığı kabul etmesi gerektiğini belirtmiştik. Şöyle bir soru: *«Büyük locanın tüzükleri seçimin üçüncü derecede yapılmasını gerektiriyorsa, bu bakımdan kalfa ve çırak derecesindeki masonların durumu nasıl çözümlenir?»*

O durumda, masonlar kendi adaylıklarını koyamaz, ancak aday olarak gösterilebilir. Hangi mason hangi kalfayı aday olarak gösterecekse, onunla önceden görüşür. Adaylık için uyumunu alır. Onu aday olarak gösterirken kabul etmiş olduğunu da belirtir. Saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin bu bağlamda bir soru sormasına bile gerek kalmaz.

Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem Adaylığı

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adaylığı, diğer görevlerin adaylığından farklı özellikler taşır.

Öyle ki, bir locada saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı olabilmek için, yalnızca tüzüklerde belirtilmiş koşullara uyar durumda bulunmak yetmez.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olacak mason, bu görevi yürütebilecek yeteneklere sahip olmasının yanı sıra, hem tüm üyeleriyle birlikte locasını hem de büyük locayı iyi tanımayı öngörür. Masonluğa gönül vermiş, locasının toplantılarına hep düzenli olarak katılmış, zaman zaman çeşitli görevleri üstlenerek yürütmüş, yeterince deneyim edinmiş, kardeşlerinin sevgi ve saygısını kazanmış, locasının üyelerini yakından tanıyan bir kişidir.

Hani dilimizde **"taşın altına elini sokmak"** diye bir deyim vardır ya!... Bu deyim locada görev almaya hazırlanan birçok mason için geçerlidir. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı ise, işin bu kadarla kalmayacağını bilir. Onun, göreve seçildikten sonra taşın altına iki kolunu birden sokması gerekebilecektir.

Bazı büyük locaların tüzükleri uyarınca, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem görevi için en az üç aday gösterilmesi gerekir. Düzenli bir locada saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olabilecek nitelikte en az üç masonun bulunmasının gerekli görülüşünün bir nedeni de budur.

Seçimlerin yapıldığı toplantıda henüz görevini sürdürmekte olan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, ilk aşama olan yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem seçiminde adayların gösterilmesine sıra geldiğinde, kendisi de bir dönem daha görevi sürdürmek istemiyle yine adaylığını koyacak olursa, gerek tüzükler uyarınca gerekse seçim yöntemleri bakımından bir diğer masonun ona karşı ciddî bir rakip olması pek zordur.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak görevinin sonuna gelmiş olan bir mason, bir sonraki dönem için de adaylığını koyarken acaba ne denli rahattır? Bu görev için bir başka mason da adaylığını koyacak olursa, kendisi seçilebilecek midir?

Bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem bunu bilerek güvenceye alır.

Bunun ölçüsü, saygıdeğer üstadın geçmiş dönemdeki başarı oranıdır; görevini gerektiğince yapmış olup olmadığıdır. Loca üyesi masonların kendisini göreve seçerlerken göstermiş oldukları sevgi, saygı ve güvene yaraşır olup olmadığını göstermiş bulunmasıdır.

Nitekim geçmiş dönemde başarılı olamadığını bilen, görevini gerektiğince yerine getirmemiş olduğunun ve masonların kendisine göstermiş oldukları güveni boşa çıkardığının farkına varan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, yeniden aynı göreve aday olmaz. Kendi oyunu bu görevde başarılı olacak, gerektiğince yürütecek bir başka masona vermeye hazırlanır. Bir locada "önceki saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem" olarak yer almak, doğrudan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak görev yapmak kadar onurludur.

Zaman zaman bir eski saygıdeğer üstadın locada saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olmak üzere adaylığını koyması ya da aday gösterilmesi söz konusu olur. Bunun ne ölçüde doğru, Masonluğun Etiketi'ne ne ölçüde uygun olduğu tartışmalıdır.

Kuşkusuz, locada saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak görevi üstlenmek üzere yeterince deneyim edinmiş ya da bu görevin yükünü çekmeye içtenlikle hazır mason yoksa, eskiden bu görevi yapmış olan bir masonun seçilmesi locanın yararınadır.

Kimi zaman, locanın zayıflaması, masonlar arasında birtakım sorunların çıkmış olması, bunların giderilebilmesi için hem çok sevilen ve sayılan hem loca yönetiminde pek başarılı olduğu bilinen bir masonun, yeniden saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak başa getirilmesi düşünülür. Yeni kurulmuş bir locada, genellikle ilk saygıdeğer üstadın zaten daha önce bu görevi yapmış olan masonlardan biri olması öngörülür. Bunlar istisnalardır. Bunlar gibi sağlam bir gerekçe söz konusu olmadığı sürece, daha önce bu görevi yapmış olan masonun yeniden saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olmayı kalkışması abes olur. Aday olursa seçilebilir. Fakat seçilmiş olması, bu göreve seçilebilecek nitelikte başka masonlar varsa olayın abesliğini gidermez.

Ya aday olur da seçilemezse!...

İşte bu en kötü durumdur. Eski saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin kardeşlerin sevgi, saygı ve güvenini kazanamamış olduğunu gösterir.

Bir eski saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin locasında yeniden etkin olarak saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olmaya kalkışmamasının bir diğer nedeni daha vardır:

Loca, **dış koruyucu / gözcü** görevini üstlenmek üzere bir eski saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhteremi bekler.

Bu görev, kimi masonların biraz da nükteyle karışık olmak üzere söyledikleri *"dış kapının mandalı"* işi değildir.

Bu görev, bir yandan gerektiğinde tanınmayan bir konuk masonun mabede alınmasında sakınca olup olmadığını incelemek bakımından, diğer yandan **"protokol"** konusunda bilgi ve deneyimi gerektiren bir görevdir. Belki de tüm bunlara hayli ender olarak gereksinme duyulduğu için pek önemsenmemiş olan bu görevin, ancak gerçek bir gereksinmeyle karşı karşıya gelindiğinde önemi ve değeri kavranır.

Kaldı ki, bir eski saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, çoğu masonun pek önemsemediği bu görevi üstlenmekle, Masonlukta alçak gönüllü olmanın önemini bir kez daha ortaya sermiş olur.

Nazır Adaylığı

Herkes bir locada saygıdeğer üstatlığa / üstad-ı muhteremliğe giden yollardan birinin hatta en kestirme ve en güvenli olanının, nazırlıktan geçtiğini bilir.

Birçok locada nazır olan bir masona **"geleceğin saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhteremi"** olarak bakılır. Bu, her iki nazır için de geçerlidir ama birinci nazır, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı olmaya daha yakın görülür.

Masonluğun eski geleneklerine bakacak olursak, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olabilmek için mutlaka önce nazırlık görevinde bulunmuş olmak gerekir. Günümüzde birçok büyük locanın tüzükleri bunu zorunlu kılmaz; sadece nazırlık görevinde bulunan masonlara bu bakımdan daha çok şans tanınır.

İşin aslına bakılacak olursa, eski geleneklerin boşuna olmadığı kavranır. Bir locada nazır olarak görevde bulunan bir mason, bir diğer masona oranla saygıdeğer üstatlığa / üstad-ı muhteremliğe daha iyi hazırlanır. Çünkü hem diğer görevli masonlara oranla daha ağır sorumluluklar üstlenmiştir hem de yönetimsel işlemlerle daha çok haşır neşirdir.

Bunun böyle oluşu, nazırlık görevinde bulunmuş her masonun bir gün mutlaka saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olacağı anlamına gelmez. Nitekim kimi masonların locada üstlendikleri en üstün görev nazırlıktır. Bunun böyle olması doğaldır çünkü bir locada tek bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ama iki nazır vardır. Ancak, her bir nazırın gelecekte saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olacağının varsayılması, kendilerine görevlerinin gereği olarak gösterilmesi gereken saygıyı pekiştirir.

Bu nedenle, bir locada nazırlık görevini üstlenen bir mason, daha aday iken, *«Benim işim buraya kadar... Nazırlık benim yapacağım son görevdir.»* diye düşünmez. Kendinde saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olma gücünü görürse ilerde o göreve de aday olabileceğini düşünür ama bunu amaç edinmez.

Zaten bir nazırın görevini başarılı bir şekilde ve masonlara yararlı olarak yürütmesinin anahtarı budur. Nazırlığa, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olmaya yönelen bir kestirme yol olarak değildir. Nazırların da kendilerine özgü ve çok önemli üstlenimleri vardır. Bunlar, loca toplantıları sırasında ritüelin gerektirdiği görevleri yerine getirmenin, söz isteyenleri saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme bildirmenin çok ötesindedir.

Kaldı ki bir nazır, saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme bir masonun söz istediğini bildirirken *«Söz isteyen var.»* ya da buna benzer bir bildirimde bulunmamaya özen gösterir. Böyle bir sözü ancak daha önce tanımamış olduğu bir konuk mason için kullanabilir. Loca üyesi tüm masonların adlarını bildiği için söz almak isteyen masonun adını bildirir.

Bir nazırın davranışının böyle olmasının gereği bile nazırlığın sıradan bir görev olmadığını göstermeye yeter. Ancak bir nazırın görevi bu kadarla da kalmaz.

İkinci nazır, locasında çırak derecesinde olan tüm masonlara içtenlikle yakın ilgi gösterir. Bu "yakın ilgi"nin nasıl olması gerektiğini anlatmak ise olanaksızdır. Ancak, ikinci nazırın çırak derecesindeki masonlardan her birinin sorunlarıyla ilgilenmesi, Masonluk ile ilgili konularda bilgilenerek kendisini yetiştirmesinde ona yardımcı ve destek olması, bunun için de önericileriyle (varsa rehberiyle) ilişki kurup işbirliği etmesi kaçınılmaz görevlerdir. İkinci nazır, bu amaçla, zaman zaman çırak derecesindeki masonları loca toplantıları dışında da toplar, gerekli ya da yararlı görürse böyle toplantılara kimi bilgili ve deneyimli üstat masonları da çağırır, bir söyleşi ortamında çırak derecesindeki masonların Masonluğu iyi anlamaları ve Masonluğa ısınmaları için çalışır.

Birinci nazır da benzer görevleri ve sorumlulukları kalfa derecesindeki masonlar için üstlenir. Bu bakımdan görevinin ikinci nazıra oranla daha kolay olduğu söylenebilir. Fakat kalfa derecesindeki masonların Masonlukta en az bir yıl geçirmiş oldukları göz önünde tutulacak olursa, soracakları sorular çok daha önemli, bunların yanıtlarını vermek çok daha zor olacaktır.

Her iki nazırın, masonlarla yapacakları söyleşilerde dikkat etmeleri gereken çok önemli bir nokta vardır. Aslına bakılırsa bu yalnızca nazırlar için değil, üstat derecesindeki tüm masonlar için geçerlidir:

Bir masonun sorduğu sorunun yanıtı, bulunduğu derecenin üstünde kalmakta olabilir. Böyle bir durumda o masona *«Bu soru senin derecenin sınırını aşar. Bunu zamanı geldiğinde öğrenirsin.»* ya da buna benzer bir yanıt verilmesi, istemeden de olsa o kardeşi biraz incitir. Masonluktaki **"ezoterik yöntem"**in kaçınılması bir gereği olarak elbette daha üst bir derecenin öğeleri ve öğretimi daha alt derecelerde görüşülmez. Fakat bu, doğrudan ilgili derecenin ritüeliyle doğrudan bağlantı kurulmadan, birtakım temel bilgilerin açıklanmasına engel değildir.

Şu üç nokta göz ardı edilmemelidir:

a) Hangi mason ritinde olursa olsun, tüm derecelerdeki öğretimin özeti olarak nitelenebilecek bir öğretim, birinci derecede yer alır;

b) Özellikle birçok yabancı ülkede, yalnızca masonlar bile değil, isteyen herkes tüm derecelerin ritüellerini satın alabilmektedir;

c) Masonluğu çeşitli bakımlardan inceleyen birçok kitapta, özellikle sözlük ve ansiklopedilerde dereceler arasında ayırım gözetilmemiştir.

Ancak bunun böyle olması, daha alt derecelerdeki masonlara tüm derecelerin bilgilerinin ayrıntılı bir biçimde verilebileceği anlamına gelmez. Fakat zaman zaman, hangi dereceyle ve nasıl bağlantısı olduğuna değinmeksizin Masonluğun öğretiminin tümü üzerinde görüşmelerde bulunulabileceği anlamına gelir.

Her iki nazır da bu konuda çok duyarlıdır. Demek oluyor ki, bu iki görevden birine aday olacak bir masonun, seçildiğinde başına gelecekleri önceden bilmesi, hazırlığını buna göre yapması gerekir. Aday olacaksa, seçilmeden önce, seçilmiş gibi çalışmaya başlaması gerektiğini söylersek, abartı mı olur acaba?

Diğer Görevli Adayları

Locanın diğer görevlilerinden her birinin, üstlenmiş oldukları görevlere ilişkin birtakım incelikler, ayrıntılar vardır.

Herhangi bir göreve aday olacak mason, o göreve seçilip de görevi üstlendiği zaman sudan çıkmış balığa dönmemelidir. Ne yapacağını, neyi nasıl yapacağını, sorumluluklarının ve yetkilerinin neler olacağını, neleri yapmaktan ise kaçınması gerekeceğini, önceden, daha o göreve aday olurken bilir.

Bilmekle de kalmaz; bunları üstlenmeye gönüllüdür.

Locadaki birçok görev, daha sonra başka görevleri almanın kapısını açar.

19. yüzyılda edinilmiş bir gelenek uyarınca, ilerde locasında nazır olmak isteyen bir masonun, daha önce herhangi bir görevde bulunmuş olması değil, önce en az bir yıl **şölen görevlisi** *(ziyafet memuru)* olarak çalışması, sonra **iç koruyucu** olarak görev yapması gerekliydi. Bu geleneği günümüzde de aynen koruyarak sürdüren büyük localar vardır. Fakat çoğu bu geleneği yumuşatmış, nazır adayı olabilmek için önce iki ayrı görevde bulunma koşulunu getirmiştir. Bazı büyük localar bunu bire indirirken, ilk yedi görevden üçü dışında kalanlardan birinin üstlenilip yürütülmüş olmasını gerekli görür.

Tüm bu koşulların iki amacı olduğu söylenebilir. Bunlardan biri, bir masonun, nazır adayı olmadan önce yönetimsel içeriği de olan bir görevi yürüterek locanın nasıl işlediğini iyice anlamasını sağlamaktır. Diğeri de, bir mason için locasında nazır olmak önemli sayıldığı için, önce diğer görevlere istekli olması gerektiğini anlatmaktır.

Adaylar ve Seçimlerle İlgili Diğer Bazı Kurallar

Masonluktaki birçok konunun ayrıntıları gibi, seçimlerle ilgili gelenek ve kuralların bazıları tüzüklerde yazılıdır, bazıları ise sadece **"mason töresi"**nin gereğidir. Şimdi bunlardan bazılarını sıralayalım:

- Bir locada hiçbir mason aynı anda birden çok görev üstlenmez. Üye sayısı yeterli olmayan localarda, tüzükler gerektirse bile **"yardımcı görevliler"** olmayabilir. Müzik yönetmeni ve şölen görevlisinin işlerini diğer görevli masonlar yürütmekte olabilir. Fakat içinde bulunulan koşulların zorlaması nedeniyle uygulamanın böyle olmasına karşın, o görevliler aynı zamanda diğer görevleri de üstlenmiş sayılmaz.
- Locada aynı anda iki görev unvanı birden taşıyan mason yoktur. Ancak aynı zamanda bir özel kurulun üyesi ya da locanın delegesi olabilir. Hatta nitelikleri uygunsa büyük locada da görev alabilir.
- Herhangi bir **disiplin kurulu** üyesi, locasında başka hiçbir görev alamaz. Ancak yapılan bir seçimde "aday" olamaması anlamına gelmez. Eğer "aday" olduğu göreve seçilecek olursa, yeni görevine başlamadan önce, ilgili disiplin kurulu üyeliğinden ayrılır.
- Bazı büyük localarda, bir masonun aynı anda iki ayrı locaya birden üye olmasına olanak tanınmıştır. Bunlardan ilki ve öncelikli olanı "asil üyelik", diğeri "katılmış üyelik" olarak anılır. Bu büyük localaların bazılarında, bir locanın katılmış üyeleri de locada görev alabilir ama bu durumda asil üyesi olduğu locada görev alamaz. Bazı büyük localarda bu konuda herhangi bir kısıtlama yoktur. Bazı büyük localarda bir katılmış üye her görevi alabilir ama saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olamaz. Bazı büyük localarda bu da olanaklıdır ama bu aynı anda iki locada birden olamaz. En iyisi ve en doğrusu, her masonun tek bir locanın üyesi olması, sadece kendi locasında görev almasıdır.
- Bazı büyük localarda büyük üstat, gerekli ya da yararlı gördüğünde, bir locanın saygıdeğer üstadının görevde bulunma süresini uzatabilir ya da seçimi locaya bırakmakla birlikte, tüzüklerde belirtilen sınırlı dönem sayısını doldurmuş olmasına karşın, onun bir kez daha saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem adayı olmasına izin verebilir.
- Bir görevin çok iyi ve çok güzel bir şekilde yapılması, o locanın o sıradaki çalışmalarının başarı düzeyini yükseltir. Fakat bundan sonraki dönemlerde locanın çalışmalarındaki başarının azalmasına neden olabilir. Bunun böyle olmaması için, o göreve aday olmaya hazırlanan bir mason, önceki görevliyi dikkatle izler. Kendisi de o görevi en az onun kadar iyi hatta daha iyi yapabilmek için, aday olmadan önce çalışmaya başlar.
- Masonlukta *«Ben hangi görev olsa yaparım.»* diye düşünmek yanlış bir tutumdur. Bu işin doğrusu ve daha olumlusu, her masonun hangi görevi daha iyi yapabileceğini belirleyip, öncelikle o göreve aday olmasıdır.

SEÇİM YÖNTEMİ

Bazı büyük localarda tüm görevlilerin seçimlerinin **"gizli oylama"** yöntemiyle, bazılarında ise kimisinin **"açık oylama"** yöntemiyle yapılması benimsenmiştir. Burada, hangi oylamaların **oy pusulası** kullanılarak "gizli", hangilerinin ise **el kaldırmak** suretiyle "açık" yapılması gerektiği konusuna girmeyeceğiz. Bunun için, ilgili büyük locanın tüzüklerine bakmak gerekir. Bu konuda tüzüklerde yer alan yöntem, zaman zaman değişikliğe uğrayabilir.

Gizli oylamaların bazısında her bir görev için ayrı ayrı seçim yapılır. Kimi görevliler ise, seçimlerde zaman kazanabilmek amacıyla, aynı oy pusulası kullanılarak, ikisi ya da üçü bir arada olmak üzere seçilir. Bu durumda, her seçmen seçtiği adayın adını, görevlerin önceden bildirilmiş sırasına göre yazar. Bu yöntemin hangi görevliler için uygulanacağı da tüzüklerde belirtilmiştir. Böyle bir uygulamada seçmenler, hangi görevlere hangi adayların gösterildiğine dikkat eder, verecekleri oyun "geçersiz" sayılmaması için bunları birbirine karıştırmamaya çalışırlar. Bu amaçla da, önce ilk sıradaki göreve aday olanlar belirtilip oylamaya katılanların seçtikleri adayı yazmaları için bir süre beklenir; ardından bir sonraki sıradaki görevlinin seçimi için ad yazılır.

Oylamaya geçilmeden önce gösterilen adayların adlarının bir tahtaya yazılması ya da bir ışıklı aygıtla gösterilmesi gerekmez. Adayların adlarının duyurulmuş olması yeterlidir. Ancak, birden çok görevlinin seçimi aynı oy pusulası kullanılarak yapılacaksa; aday olanların sayısı da çoksa, hem görevlerin karıştırılmaması hem de seçmen masonlara kolaylık sağlanması bakımından böyle bir yöntemin uygulanması düşünülebilir.

Oy pusulalarının yazılmasına başlanmadan önce, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, aday olan masonların adlarını son bir kez daha duyurur. Bu duyurmada, adaylardan herhangi birine öncelik gösterildiği gibi bir izlenimin yaratılmasından özenle sakınır. Hatta adayların hepsinin eşit olduğunun vurgulanmasına bile çalışır.

Bunun için saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, adayları önce bir sıraya göre, sonra bunun tam tersi olan sıraya göre, en az iki kez üst üste belirtir. Üç ya da daha çok aday varsa, bir kez de hepsinin sırasını değiştirir.

Adayların adlarının bir tahtaya yazılması ya da bir ışıklı aygıtla gösterilmesi durumunda ise, önce adayların hangi sıraya göre dizileceklerinin belirlenmesi gerekir.

Adı önce yazılan adayın bir üstünlüğünün ya da önceliğinin olduğu izleniminin doğmasından sakınmalıdır. Bunun sağlanabilmesi için, adayların sırasının saptanmasında **kura** çekilmesi uygun bir yöntemdir. Bu amaçla, tüm aday olanların adları ayrı birer kâğıda yazılarak bir kutuya ya da bir torbaya atılır; saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, adları teker teker çeker ve adayların adları bu sıraya göre yazılır. Bu işlem gereksiz görülebilirse de sonradan birtakım söylentilerin çıkmaması için çok yararlıdır.

Seçim Sırası

Localardaki seçimlerde ilk önce **saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem**, sonra sırasıyla **birinci nazır** ve **ikinci nazır**, daha sonra da locanın protokol sırasına göre diğer görevliler seçilir. Son olarak sıra tüzükler uyarınca gerekiyorsa disiplin kurulu üyeleri ve loca delegelerinin seçimine gelir.

Saygıdeğer üstatlığa / üstad-ı muhteremliğe seçilen mason, seçim sonuçlanır sonuçlanmaz **"saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem"** unvanını almaz. Şimdi ancak "saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak seçilmiş olan kardeş"tir. Dolayısıyla henüz locayı yönetemez. Locanın seçim oturumu, sonuna kadar görevi bırakacak olan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem tarafından yönetilir. Seçilen masonun saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem unvanını taşıyabilmesi için, yöntemine uygun olarak bu göreve getirilmesi *(isat edilmesi)* gerekir.

Göreve seçilen diğer masonlar için de aynı durum geçerlidir.

Seçimlerin bir sonraki aşamasına geçmeden önce saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, kendi yerine seçilmiş olan kardeşi kısaca kutlar. Konuşmasını kısa keser çünkü diğer görevlilerin seçimi yapılacaktır. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak seçilmiş mason da bu kutlamaya kısa bir teşekkür ile karşılık verir. O da bu aşamada herhangi bir konuşma yapmaz; özellikle kendisini bu göreve yaraşır görerek oylarıyla seçen masonlara teşekkür etmesi pek yersiz düşer. Çünkü böyle şey söyleyecek olursa, kendisine oy vermiş olan masonları, diğer adaylara oy vermiş olanlardan ayrı tutuyormuş gibi bir izlenim yaratmış olur. Oysa bir saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, kimi masonların başka adaya oy vermiş olduklarını bilse de locasının tüm üyeleri arasında ayırım gütmeyecektir.

Seçimler sırasında, daha önce bir göreve aday olan ve seçilmeyen bir mason, bir diğer göreve de aday olabilir. Ancak birbiri ardınca, mutlaka bir görev alabilmek için aday olmaktan kaçınır. Eğer iki ayrı görev için aday olmuş ve her ikisine de seçilmemişse, bu yeter. Fazlası, o mason için olumsuz düşünülerin doğmasına neden olabilir. Ancak, bir başka mason kendisini üçüncü bir görev için aday gösterecek olursa bu görev için aday olmadığını belirtmeye girişmekten sakınır. Çünkü böyle bir tutum, ilgili masonun *"görev beğenmediği ve ille de protokol sırasına göre daha önde yer alan görevlerden birini almak istediği"* gibi olumsuz bir izlenimin doğmasına neden olur. Böyle bir durumda, -gönülsüz bile olsa- aday gösterilmiş olduğu görevi kabul etme olgunluğunu gösterir, seçilirse bu görevi elinden geldiğince iyi yerine getirir.

Birden çok göreve aday olan bir mason hiçbir göreve seçilmezse, locasında istenmediği gibi yanlış bir kanıya kapılabilir. Oysa seçilememesinin nedeni, büyük olasılıkla, istenmediği değil, aday olduğu görevleri kendinden daha iyi yapabilecek masonların bulunmakta oluşudur.

⌑ ⌑ ⌑

Bazı büyük locaların uygulamalarında, locada yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem seçildikten hemen sonra görevin ona devredilmesi uygun görülür. Bunun için seçimler durdurulur. Görevi bırakmakta olan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, yerine seçilmiş olan kardeşi göreve getirir *(isat eder)*. Yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem kürsüdeki yerini alır ve seçimlerin bundan sonrası onun yönetiminde sürdürülür.

Bu yöntem çoğu büyük locada benimsenmez. Çünkü yeni görevlilerin, ayrıntılı bir ritüele uyularak ve salt bu amaçla düzenlenen bir törenle göreve getirilmesi *(isat edilmesi*) öngörülür.

Masonluğun Etiketi bakımından bir locada seçilen yeni görevlilerin görevlerine getirilmesi *(isat)* törenine ***TÖRENLER*** başlığı altındaki bölümde değineceğiz. Burada değinilmesi gereken nokta şudur: Masonlukta göreve getirme *(isat)* törenleri çok önemlidir; kesinlikle ihmal edilemez ve hafife alınamaz.

Şimdi seçimlerin yapılmasıyla ilgili olmak üzere biraz geriye dönelim ve oy verme yöntemini inceleyelim.

Oyların Verilmesi

Oy kullanmak üzere bir seçim oturumuna gelen her mason, yanında bir kalem bulundurur. Gizli oyla yapılan seçimler sırasında ikide birde yakınındaki bir diğer masondan kalemini rica etmek zorunda kalmaz.

Seçmenler, hangi masona oy verdiklerini yazarken, bunun okunaklı ve doğru olmasına özen gösterir.

Bir masonun, locasındaki bir diğer masonun adını yanlış yazması hiç de iyi olmaz. Bu, o masonun adını doğru dürüst öğrenememiş olduğunu gösterir; en azından böyle bir izlenim yaratır. Gerçi oylar gizlidir; yanlışı kimin yapmış olduğu belli değildir ama locada kim olduğu bilinmeyen bir masonun bir diğer masonun adını doğru dürüst bilmediği ortaya çıkar.

Verilen oyun okunaklı yazılması, sadece oy sayımı sırasında zorluk çekilmemesi içindir.

Oylama yapılırken adayların ilk adları ya da soyadları aynı değilse; oy pusulası üzerine yalnızca adayın ilk adını ya da soyadını yazmak yeterlidir. Fakat hem ilk adını hem de soyadını birlikte yazmak daha doğru olur. Ancak saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem önceden bir tekinin yazılmasını söylemişse, ona uyulur.

Oyların, adaylar belirtilir belirtilmez bir an önce yazılması gerekmez. Çünkü gösterilen adayın adaylığı kabul etmemesi ya da bir diğer adayın daha çıkması söz konusu olabilir. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, adayların adlarını son kez belirttikten sonra ***"Oylarınızı yazınız!"*** diyecektir; bunu beklemek gerekir.

Her seçmenin tüm adayları yakından tanır olması gerekir. Buna karşın bir masonun bu konuda kuşkusu varsa, adayların adları söylenirken can kulağıyla dinler, yanlış duymamaya dikkat eder.

Tüm bunlara karşın, diyelim ki bir seçmen aday olanların adlarını iyi ve doğru bilmiyor... Böyle bir durumla karşılaşılmaz ama diyelim ki oldu. Bu durumdaki bir masonun nasıl olup da oy kullanabileceği hayretle karşılanır ama onu da geçelim; ne yapması ya da ne yapmaması gerektiğine bakalım.

Yanındaki ya da yakınındaki bir masona adayın adının doğrusunu sormaz. Vereceği oy üzerindeki adı yanlış yazması daha iyidir.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, seçmenler arasında adayların adlarını tam ve doğru olarak bilemeyecek masonların bulunabileceğini göz önünde tutar. Bunun için, adayların adlarını âdeta heceler hatta belki birkaç kez söyler, sonra bir kez de anlamayan olup olmadığını sorar.

Şimdi şöyle denilebilir: *«Bütün bunların burada böyle yazılmasına ne gerek var? Oy verecek olanlar mason değil mi? Onları toplumlarda görülen sıradan, bilgisiz, okumamış seçmenlerle aynı kefeye koymak çok yanlış.»*

Haklı bir görüş!… Ancak burada kesinlikle masonları küçümsemek gibi bir yaklaşım söz konusu değil. Bunların burada böyle anlatılışı, localarda daha önce böyle durumlarla karşılaşılmış olmasından ileri geliyor.

⌑ ⌑ ⌑

Oyların verilişinde uyulması gereken diğer önemli kurallardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

- Tek bir görevlinin seçimi için oylama yapıldığında, oy pusulası üzerine adaylardan bir tekinin adı yazılır.
- İki veya daha çok görevlinin seçimi için tek bir oy pusulasıyla bir arada oylama yapılmaktaysa, her görev için ayrı ayrı aday olanlardan birinin seçilip yazılması sırasında, belirtilmiş sıranın karıştırılmamasına dikkat edilir. Ancak, "loca delegeleri" ya da "loca disiplin kurulu üyeleri" seçilirken, adların belirli bir sıraya uyularak yazılması gerekmez. Nitekim bazı büyük locaların uygulamalarında locanın yeni görevlileri görev ayrımı yapılmaksızın topluca seçilir. Sonra saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, seçilen masonlardan hangisinin hangi görevi üstleneceğini saptar. Böyle bir durumda oy pusulası, adayların sırası göz önünde tutulmaksızın doldurulur.
- Oy pusulası üzerinde hiçbir karalama yapılmaz. Eğer bir yanlışlık yapılmışsa, oy pusulası yeniden, temiz olarak yazılır. Üzerinde karalama olan bir oy pusulası geçersiz sayılır.

- Oylama sırasında her mason yalnızca kendi vereceği oyu düşünür. Yanındaki ya da yakınındaki masonların kime oy vermekte olduğu ile hiç ilgilenmez. Bunu anlayabilmek için, onların yazdıklarına göz atmaktan kaçınır. Göz atıyormuş gibi bir izlenim yaratmamaya da dikkat eder. Bu nedenle, masonların kime oy vermekte oldukları görünmesin diye aşırı özenli olmaları, oy pusulasını yazarken kapatıp saklamaları gerekmez.
- Hiçbir mason, kime oy verdiğini yakınlarındakilere özellikle göstermeye kalkışmaz. Böyle bir davranış, oylamanın "gizli" yapılmasının anlam ve değerini ortadan kaldırır.
- Masonlar oylarını kullanırken, adayların Masonlukta eski ya da yeni oluşlarına, onlarla olan bireysel ilişki ve yakınlıklarına bakmaz, görevi ne denli iyi ve doğru yapabileceklerini düşünürler. Bu konuda hiçbir mason, *«Ben henüz çok yeniyim; kimin seçilmesinin daha uygun olacağı konusunda yeterli bir görüş edinemedim.»* diye düşünmez. Çünkü seçimlerde oy kullanma hakkı olan her masonun, bu konuda bir değerlendirme yapabilecek bilgi ve deneyimi edinmiş olduğu benimsenir. Kendisini, salt oy kullanmanın zorunlu oluşu nedeniyle aday olan masonlardan birine gelişigüzel oy vermiş olma durumuna düşürmez.
- Oyların sayımı sırasında kolaylık sağlanması bakımından oy pusulalarının çok katlanmasından sakınılır. Hiç katlanmadan bile verilebilir.
- Gizli oylamayla yapılması bir tüzük gereği olan seçimlerde, ancak seçilecek olan görevlilerin sayısı kadar aday gösterilirse, bazı büyük localarda açık oylama uygulanabilmektedir. Bazı büyük localarda ise, böyle bir durumda bile gizli oylama yapılması zorunludur. Eğer gizli oylama yapılması zorunlu ise, masonlar hiç sızlanmadan oy pusulalarını doldurur.

Oyların Toplanması

Gizli oylamayla yapılan bir seçimde, masonlar oylarını hazırladıktan sonra oyların toplanmasına geçilir. Bu amaçla uygulanan iki yöntem vardır:

a) Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem kürsüsünün önüne bir kutu ya da sandık konur. Tören üstadı, bunu çok önceden hazırlamıştır. Önce saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, sözcü *(hatip/yasalar sözcüsü)* ve sekreter ile birlikte oy sandığının boş olup olmadığını kontrol eder. Sekreter, seçmenlerin adlarını teker teker ve ağır ağır okur. Adı okunan mason yerinden kalkarak yöntemine uygun olarak sandığa gider. Oyunu kullanır ve yerine döner. Bu işlemde sekreterin ad okuma hızını çok iyi ayarlaması gerekir. Öyle ki, hem oyların verilişi sırasında herhangi bir boşluk olmasın ve zaman yitirilmesin hem de oy sandığı önünde bir kuyruk oluşmasın, karışıklık olmasın. Okumaya saygıdeğer üstat / üstad-ı muhteremden başlar; kendi adını daha önce okumuş olsa bile öncelikle görevini yapar; kendi oyunu kullanmayı en sona bırakır.

b) Oylar hazır olduğunda tören üstadı ya oy toplama sandığını ya da bu amaçla kullanılacak bir keseyi mabette dolaştırır; saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme getirip teslim eder. Bu dolaştırma işleminde, bir diğer mason tören üstadına yardımcı olabilir.

Önceki yöntem (a) Masonluğun eskiden kalma geleneklerine daha uygun, ama yorucu ve zaman alıcıdır. Sonraki yöntem (b) ise daha kolay ve hızlıdır; özellikle üye sayısı çok olan localarda uygulanır.

Oyların Sayımı

Seçimlerde bulunan her seçmenin mutlaka oy kullanmak zorunda olduğuna daha önce değinilmişti. Dolayısıyla, seçimlerin her bir aşamasında mevcut seçmen sayısı kadar oy verilmiş olması gerekir. Seçmen sayısı ile verilen oyların sayısı birbirini tutmazsa oylama geçersiz sayılır ve yinelenir. Bu da boşuna zaman yitirilmesine yol açar ama böyle yapılması zorunludur.

Bunun için saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, gizli oylama ile yapılan seçimlerde, oy sayımına geçmeden önce masonlara oyunu kullanmış olması gerekmesine karşın unutarak kullanmamış olan bulunup bulunmadığını sorar. Adı okunduğunda dalgınlıkla duymadığı için oyunu kullanamamış mason varsa, bunu belirtir. Onun da oyunu kullanması, eksik oy kalmaması sağlanır. Böyle bir durumda saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem onu azarlamaz, oyunu neden kullanmamış olduğunu da sormaz; ona yalnızca oyunu kullanmasını söylemekle ya da tören üstadına o masonun de oyunu almasını bildirmekle yetinir. Eğer bu eksikliğin sorumlusu tören üstadı ise, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem onu da görevini yerine getirirken daha dikkatli olması için o sırada uyarmaz. Tören üstadı, bu konuda kusurlu davranmışsa zaten farkına varmış, yeterince utanca düşmüştür. Şimdi yapılması gereken iş bir eksikliğin kusurlusunu aramak değil, seçimlerle ilgili işlemleri sürdürmektir.

Oyların sayımını saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin gözetiminde sekreter ve sözcü *(hatip/yasalar sözcüsü)* yaparlar. Bazı büyük localarda soruşturucu / muhakkik ya da bir başka görevli de bu işe yardımcı olur. Eğer verilen oylar için bir **çetele** çekilmesi gerekirse, bu işi en az iki mason yapar. (Bazı büyük locaların tüzüklerinde çetele çekme işinin hangi görevlilerce yapılacağı açıkça belirtilmiştir.) Çetele çekme yöntemiyle oy sayımı yapıldığında, tüm çetele sonuçlarının aynı olması gerekir. Çeteleler birbirini tutmuyorsa, seçim sonucu değişecek olmasa bile oy sayımı yinelenir.

Oy sayımı işlemi yöntemine tam uygun olarak yapılacaksa, her şeyden önce verilmiş olan tüm oyların sayısının saptanması, oylamaya katılan seçmen sayısına eşit olduğunun görülmesi gerekir. Eşit değilse, oyların tümü geçersiz sayılıp oylama yinelenir. Ancak, tek bir görevlinin seçimi için gizli oylama yapılıyorsa, sayımın hızla sonuçlandırılabilmesi bakımından, oylar bir yandan okunur, diğer yandan sayılır.

Geçersiz oylar yana ayrılır. Değerlendirme, sadece geçerli oylar göz önünde tutularak yapılır. Oy sayımı ve ayırımı bittiğinde saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem sonucu bir kez daha kontrol eder; sonra açıklar.

Oy sayımı sırasında, adaylardan birinin seçilebilmek için gerekli olan çoğunluk oyunu almış bulunduğu görülebilir. Ancak bu nedenle oy sayımı durdurulmaz; sonuna kadar sürdürülür. Masonların sabırlı olması, yöntemi uyarınca bu iş uzun sürse bile katlanmaları gerekir.

Oyların sayımı sırasında, görevlendirilmiş olanlar dışındaki masonların çetele çekmeye girişmemeleri gerekir. Bunu yapmalarını kesinlikle engelleyecek bir kural yoktur ama Masonluğun Etiketi'nin gereği olarak, kendi özel çetelelerinden elde ettikleri sonucu kendilerine saklamaları, bunu hiçbir aşamada ve hiçbir şekilde çevrelerine duyurmamaları gerekir.

⌑ ⌑ ⌑

Zaman zaman Masonluğun Etiketi'ne uymayan bir durumla karşılaşılacak olursa ne yapılması gerektiğini de incelemek zorunda kalıyoruz. Bunlardan biri de gizli oylama sırasında görülebilecek bir yanlış davranıştır.

Diyelim ki, seçmen masonlardan biri, özellikle, bilinçli olarak oyunu kullanmadı.

«Bir seçmen niçin oyunu kullanmasın ki!» demeyin. Geçmişte bunun birçok örneği görülmüştür; günümüzde de görülebilir. Bir mason, tüzükler uyarınca zorunlu olmasına karşın, kendi kendine *"oy kullanmama özgürlüğü"* diye bir şey uydurmuş olabilir. Bu davranışını kendince mantıklı bir gerekçeye de bağlar. Bunu baştan açıkça söylese, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem bir çaresini bulur; hiç olmazsa o masona *«Oy kullanmayacağına göre toplantıdan çıkabilirsin.»* ya da buna benzer bir şey söyler. Bu davranışın bir disiplin soruşturmasını gerektirip gerektirmeyeceği apayrı bir konudur. O mason seçimlerin yapıldığı toplantıya katılmamış sayılır.

Oy sayımı sırasında bir oy bile eksik çıksa, oylamanın yinelenmesi gereklidir. Diyelim ki, oylama yinelendi. Bu kez bir yanlışlık yapılmaması için seçmenlerin sayısı yeniden belirlendi. Fakat durum değişmedi.

Böyle bir durumla karşılaşan saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ister istemez çileden çıkar. Kimin oy kullanmamış olduğunu araştırmaya başlar. Aslında bunu hiç yapmasa çok daha iyidir. Çünkü hangi masonun oy kullanmamakta direttiğini saptadığını varsayalım. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile o mason arasında, bir seçim oturumunda hiç sırası olmayan çok hoşnutsuz bir tartışma çıkacaktır. Böylece o mason, eylemini diğer tüm masonlarla paylaşmış olacak, amacına ulaşacaktır. Bu davranış, protesto yönteminin tipik bir örneğidir. Acaba kimi, neyi protesto etmektedir? Hangisi olursa olsun, Masonluğun töresinde protestonun yeri yoktur.

Bunun yerine saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, üçüncü turda sadece verilmiş olan oyların sayımını yaptırabilir. En uygun ve en zararsız karşı tutum budur.

Bu varsayımsal olayın bir de başka türlüsü var.

Diyelim ki, bir oy eksik değil, aksine fazla.

Bu durumda hemen *«Acaba iki kâğıt birbirine mi yapıştı?»* diye düşünülür. Eğer toplanmış olan oy pusulalarından biri boş ise, bunun böyle olduğu kabul edilebilir. Fakat öyle değil de açıkça bir fazla oy varsa, o zaman masonlardan birinin kötü niyetli olarak davranmakta bulunduğu ortaya çıkar.

Böyle bir durumda ne yazık ki tek bir şey yapılabilir. O da seçimleri tümüyle ertelemektir.

Hiçbir masondan böyle bir davranış beklenmez. Bu **"mason töresi"**ne taban tabana zıttır. Mason töresi de bir yana dursun; temel ahlâk kurallarına aykırıdır.

Buna karşın, bir seçenektir. Olmamalıdır ama "olabilir" diye sözünü ettik.

Nitekim mason örgütlerinde, özellikle seçimlerde, Masonlukta olmaması gereken birçok şeyin olduğu görülebiliyor.

⌑ ⌑ ⌑

Açık oylama ile seçim yapılması demek, tek bir adayın seçmenlerin onayına sunulması demektir. İki aday varsa, hangisinin daha çok oy alacağını belirlemek üzere açık oylama yapılmaması gerekir.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, hangi mason için oylama yapılacağını bildirir ve seçmenlerden bu adaya oy verenlerin ellerini kaldırmalarını ister. Kaldırılan eller önceden görevlendirilmiş iki mason tarafından ayrı ayrı sayılır. İki sayımın birbirini tutması gerekir.

Eğer aday yeterli oyu almışsa, ancak seçime katılmakta olanların oy birliği sağlanamamışsa, adaya kaç masonun oy vermediğini saptamak üzere ellerin kaldırılması istenmez.

Açık oylamayla yapılan bir seçimde göreve aday olan mason seçime katılan tüm masonların oylarını alamamış olması nedeniyle üzülmesi gerekmez. Şöyle düşünmesi daha doğrudur: *«Seçimde bir başka aday daha olsaydı, kimi masonlar de ona oy verecekti. Değişen bir şey yok.»*

Eğer aday seçilebilmek için yeterli oyu toplayamazsa başa dönülür. Yeniden aday gösterilmesi istenir.

Bu durumda seçimin ikinci turunun gizli oy ile yapılması gerekmez. Çünkü ilk oylamada seçmenlerin yeterli sayıda oyunu alamamış olan masonun adaylıktan çekilmesi gerekir. Onu çekilmeye zorlayan bir kural yoktur ama çekilmelidir. Hatta böyle bir durumla karşılaşmış olması nedeniyle o locadan ayrılıp bir başka locaya geçmeyi düşünmesi gerekir.

Onun başka bir locaya geçmesi, kendisi bakımından bir çözüm olabilir ama loca bakımından değil… Loca, açık oylamayla göreve seçilecek aday bulma bakımından sıkıntı çekmektedir. Demek ki eksiklik locadadır.

Seçilebilmek İçin Yeterli Sayı

Masonlukta bir göreve seçilebilmek için, seçime kaç kişi katılmakta olursa olsun, verilen geçerli oyların toplam sayısının yarısından bir fazlasını almak gereklidir.

Bazı büyük locaların tüzükleri uyarınca, bu her görevli için yeterli sayıdır. Bazı büyük localarda ise, kimi görevlilerin daha yüksek oranda oy almaları (2/3 gibi) gerekli görülür. Bazı büyük localar ise tersine, adaylar arasında en çok oy alanın seçilmiş olacağını benimser.

Seçmenlerin sayısının yarısından bir fazlasının oyunun alınmasının gerektiği bir uygulamada seçmenlerin sayısı "tek sayı" ise, çoğunluk oyu yeterli sayılır. Bu konuda polemiğe girişilmez; aritmetiksel hesaplar yapılmasına, çoğunluk ile "yarıdan bir fazla"nın aynı anlama gelmediğinin kanıtlanması girişimine gerek yoktur.

Buradaki çoğunluk hiçbir zaman "loca üyeleri arasında oy kullanma hakkı bulunan masonların toplam sayısının çoğunluğu" değildir. Seçime katılanların çoğunluğudur. Oy kullanma hakları bulunmasına karşın seçim toplantısına gelmemiş olan masonlar, bu haklarını terk etmiş ve katılanların yaptığı seçimi onaylamış sayılır.

Daha önce seçimlerde oy kullanmamak özgürlüğü diye bir şeyin söz konusu olamayacağından söz edilmişti. Bunun gibi, seçime katılmama özgürlüğü de yoktur. Seçime katılmayan bir mason zorla getirilecek değildir. Fakat böyle yapmakla Masonluktaki töresel yükümlülüklerinden birini yerine getirmemiş olmaktadır. Bu bir "ilgisizlik" örneğidir. Nitekim bu kusuru, onun seçim sonuçlarına herhangi bir şekilde karşı çıkabilmesine engeldir.

Geçersiz oyların hesaba katılmayışının gerekçesi de buna benzer.

Bir oylama sonucunda çok sayıda geçersiz oy çıktığını düşünün… Geçersiz oylar da hesaba katılacak olursa, bunları her biri adaylıklarını koymuş olan masonlara karşıt birer oy gibi olur. Bu durumda hiçbir aday seçilebilmek için gerekli oy sayısını sağlayamayabilir. Sonuç olarak seçim sürüncemede kalabilir.

İki masonun aday olduğu bir seçimde; geçerli oyların sayısı "çift" ise adaylara eşit oy çıktığı görülebilir. Bu durumda, eşitlik bozuluncaya kadar oylamanın yinelenmesi gerekir. Belki bundan ötürü seçim işlemi uzar ama başka çare yoktur. Seçmenlerden birinin oyunu değiştirmesi beklenecektir.

Bir görev için ikiden çok aday varsa, oyların dağılması nedeniyle hiçbir aday çoğunluğu sağlayamayabilir. Böyle bir durumda, ilk oylama geçersiz sayılarak ikinci tura geçilir. Bu arada adaylardan kimisi yöntemine uygun olarak söz alıp, adaylıktan çekildiğini açıklayabilir. Özellikle diğer adaylardan belirgin bir farkla az oy almış masonların, seçimin uzamaması için çekilmeleri doğru olur. Ancak bu bağlamda çok önemli bir nokta var: Çekilen mason, kesinlikle *«Ben, falanca mason lehine çekiliyorum.»* gibi bir söz etmez.

Bazı büyük locaların tüzükleri uyarınca, çok sayıda masonun aday olduğu bir seçimde, daha ilk turda oylar dağılacak ve hiçbir aday seçilebilmek için yeterli oyu alamayacak olursa, ikinci turda sadece ilk turda en çok oy almış olan iki mason arasında seçim yapılır. Bazı büyük localarda bu uygulama üçüncü tura bırakılır.

Seçimler sırasında masonların söz isteme girişiminde bulunmaları doğru olmaz. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem bir görüşme açmak gereksinmesini duymadıkça, seçim yöntemi üzerinde bile söz alınamaz. Gerekirse sözcü (hatip/yasalar sözcüsü) uygulamanın nasıl yapılması gerektiği konusunda saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhteremi uyarır. Fakat Masonluğun Etiketi'ni uygun düşen bir gerekçe ile adaylıktan çekilmek isteyen masonların bu istemlerini bildirebilmeleri için, kendilerine söz verilmesi gerekir. Bu nedenle, nazırlar, aday masonlar arasında çekilmek üzere söz isteyen olup olmadığına dikkat eder.

Seçimlerin esenlikle yürütülmesi ve kısa süre içinde sonuçlandırılabilmesi için, ikinci tur oylamaya geçilmeden önce adaylıktan çekilmek isteyen masonları bu istemlerinden caydırmaya çalışmak yanlış olur.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, daha önce adaylığı kabul etmiş olan bir masonun çekilmesini kabul etmemek gibi bir tutumu benimseyebilir fakat böyle bir tutum benimseyecek olursa, bunu tüm toplantı boyunca tutarlı olarak sürdürür. Eğer seçimlerin herhangi bir aşamasında bir adayın çekilmesini kabul ederse, sonradan diğerlerini de kabul eder, eğer birini kabul etmezse hiçbirini kabul etmez. Aksi halde, belli bazı masonlar için yan tuttuğu izlenimini verir. Seçimlere gölge düşer.

Bu gibi durumlarda tek bir oy pusulası üzerinde birden çok görevlinin bir arada seçilmesi sırasında karşılaşacak olursa; yeterli oyu sağlamış olan aday seçilmiş sayılır.

İkinci ve tüzükler gerektiriyorsa üçüncü tur oylamalar, yalnızca önceki turda seçilememiş adaylar için yinelenir.

Az önce seçmenlerin davranışına ilişkin olmak üzere değinilmiş bir konuyu belki biraz daha ayrıntılı olarak yinelemek gerekiyor:

Tüm seçim işlemleri sırasında, seçmenler, seçim yönteminin nasıl olması gerektiği üzerine görüş belirtmeye ve öneri getirmeye kalkışmaz. Bu amaçla söz alma girişiminde bile bulunmaz. **Saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme akıl öğretilmez.** Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, gerekli görecek olursa, yöntem üzerine görüş ve önerilerini bildirmek isteyenler varsa söz almalarını duyurur. Gereksinme duymayacak olursa, yanlışlık yapılmakta olsa bile seçim yöntemine karşı çıkılamaz. Sadece görevi gereği sözcü (hatip / yasalar sözcüsü) gerekli görürse saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhteremi uyarabilir. Uyarmazsa, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile birlikte yapılan yanlış uygulamanın sorumluluğunu paylaşır. Tüzüklere aykırı olarak yapılan bir seçim sonradan büyük loca tarafından geçersiz sayılır ve tümünün yinelenmesi gerekir. Ünlü atasözümüz simgesel anlamda geçerlidir: **"Yanlış hesap Bağdat'tan döner."**

Seçim Sonuçları

Gizli oylamayla yapılan seçimlerin her aşamasında, toplanan oy pusulaları, sekreter tarafından önceden hazırlanmış ve üzerinde hangi seçime ilişkin olduğu yazılı bir zarfa konur. Bunun için sekreter, seçim oturumundan önce, her bir oylama için ayrı ayrı olmak üzere, yeterli büyüklükte ve yeterli sayıda zarf hazırlar. Geçerli ve geçersiz oylar bir arada saklanır. Ancak verilen oyların sayısının tutmaması nedeniyle geçersiz sayılan bir oylamaya ilişkin pusulaların saklanması gerekmez.

Kapatılan zarfların hepsi topluca daha büyük bir zarfa konur. Bu zarf da kapatılıp üzerine locanın adı ile seçim tarihi ve seçim oturumuna ilişkin oy pusulaları olduğu yazılır. Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, sözcü (hatip/yasalar sözcüsü) ve sekreter tarafından imzalanır. En az bir yıl saklanmak üzere locanın arşivine kaldırılır. İstenecek olursa, locanın bağlı olduğu büyük locanın büyük sekreterine teslim edilir.

Locanın o günkü oturumuna ilişkin standart tutanağına, seçim sonuçlarının ayrıntılı olarak geçirilmesi gerekmez. Ancak, seçimlerde her bir görev için aday olan masonların adları ile alınan sonuçları içeren ayrı bir tutanak düzenlenir.

Bu tutanak sonraya bırakılmaz; seçimlerden hemen sonra saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem, sözcü ve sekreter tarafından imzalanır. Tutanakta, herhangi bir adayın "oy birliği" ile seçilmiş olduğunu belirtmekten sakınmak gerekir. Çünkü oylamaya katılmış olan bir mason, aslında aday olmayan ya da adaylıktan çekilmiş bir masona oy vermek istediği halde, diğer adaylardan birine oy vermek zorunda kalmış olabilir. Dolayısıyla, seçilmiş olan bir masonun "seçilmiş" olduğunun belirtilmesiyle yetinilir.

Seçimler bitip locanın yeni saygıdeğer üstadı / üstad-ı muhteremi ile yeni görevlileri belirlendikten sonra; gerek seçim sırasındaki yöntem ve uygulamalar, gerekse alınmış sonuçlar üzerinde herhangi bir tartışma yapılmaz. Bu konu üzerinde hiç konuşmamak çok daha doğrudur. Herhangi bir nedenle birtakım hoşnutsuzluklar doğmuş olabilir. Ancak bunların dile getirilip didiklenmesi hiçbir işe yaramaz. Aksine locanın yıpranmasına ve zarar görmesine yol açabilir.

Bu nedenle bazı localar, olağan olarak her loca toplantısından sonra bir kardeş sofrası düzenlemeyi gelenek edinmiş olmalarına karşın, yeni görevlilerin seçildiği toplantıdan sonra sofra düzenlememeyi yeğler. Bunun gerekçesi, olası tartışmaların ve çekiştirmelerin önlenmesidir. Fakat bunlar yapılacaksa, zaten kardeş sofrası olmasa da yapılır. Seçimler her nasıl yürütülmüş, oturumda her ne olmuş, hangi kardeşler seçilmiş ve hangileri seçilememiş olursa olsun, masonlar yine kardeş sofrası çevresinde **kardeşçe** toplanır.

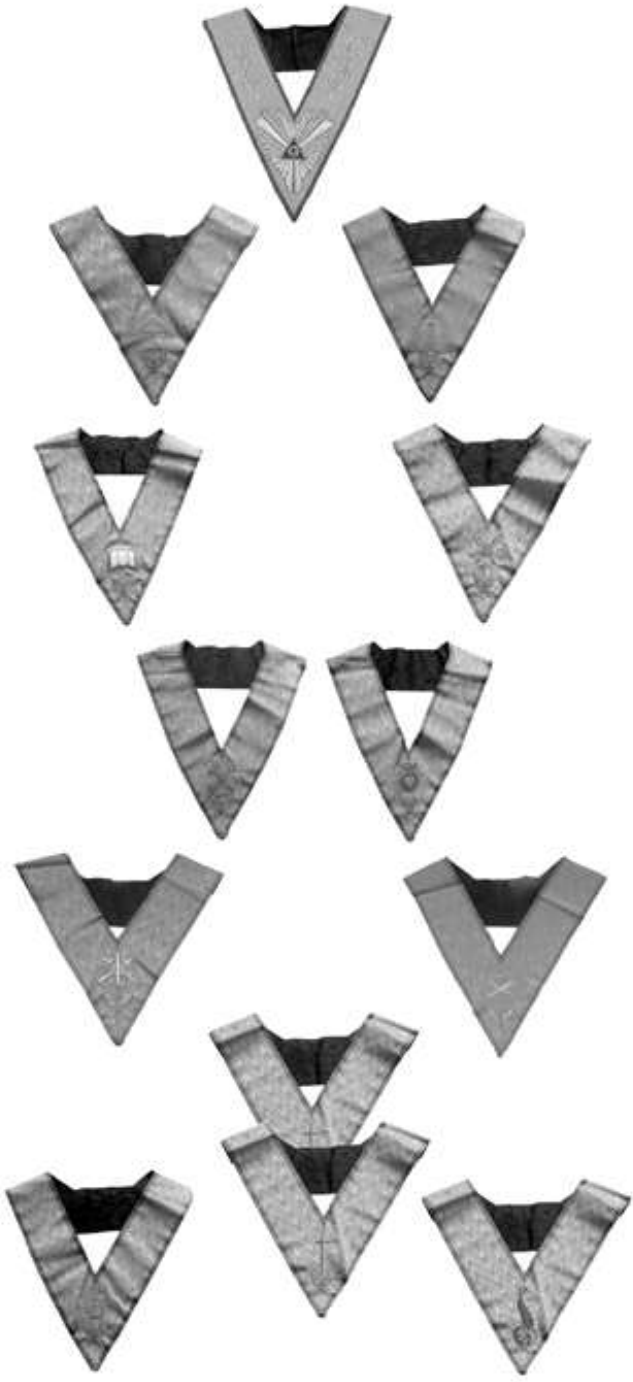
Göreve seçilmiş olan yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile diğer yeni görevlilerin çok dikkat etmeleri gereken önemli bir nokta vardır: Göreve seçilmiş ama henüz yöntemi uyarınca göreve getirilmemişlerdir. Dolayısıyla, sadece göreve seçilmiş bir mason gibi davranırlar. Kardeşlerin kutlamalarını, başarı dileklerini kabul edebilir ama birer **görevli** gibi davranmaya girişmezler.

Saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem görevini bir dönem daha sürdürmüyorsa ve yerine yenisi seçilmişse, yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem görevine getirilmedikçe *(isat olmadıkça)*, locanın diğer yeni görevlileri görevlerine başlayamaz. Bu nedenle, eğer saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak seçilmiş mason görevine getirilmeden *(isadı yapılmadan)* sonradan çıkan bir engeli nedeniyle saygıdeğer üstat / üstad-ı muhteremlikten çekilecek olursa, loca önceki saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin yönetiminde kalır. Ancak ivedilikle yeni baştan seçiminin yapılması gerekir.

Böyle bir durumda, diğer görevler için yapılmış seçimler geçerliliğini sürdürür. Ancak, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem değişeceği için seçilmiş olan görevlilerden ayrılmak isteyenler olursa, bunu görevi sürdürmekte olan saygıdeğer üstada / üstad-ı muhtereme hemen bildirir. Aslında seçilmiş bir görevlinin yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem seçildikten sonra görevden ayrılmaya kalkışılması hiç yakışık almaz. Bunun anlamı, açıkça, saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak seçilmiş masonun yönetiminde çalışmak istemediğidir. Bu da Masonluğun Etiketi'ne sığmaz. Saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin seçildikten sonra görevine getirilmemesi ya da görevde iken herhangi bir nedenle ayrılması, bundan ötürü locada yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem seçilmesi durumunda, locanın yönetimsel tutumunda ve çalışma programında birtakım değişiklikler baş gösterebilir. Tüm görevliler buna katlanacaktır.

Yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhteremi le yeni görevlilerin görevlerine getirilmelerini ***TÖRENLER*** başlığı altındaki bölümde inceleyeceğiz.

LOCA GÖREVLERİNİN KORDONLARINDAN BİR ÖRNEK
(Her kordonun alt kısmında ilgili görevlinin amblemi var.)

BÜYÜK LOCADAKİ SEÇİMLER

Başlarken, daha önce olduğu gibi şunu belirtelim: Burada "Büyük Loca" denilince, bu bir bağımsız büyük loca ya da ana büyük loca olabileceği gibi, bir bölge büyük locası ya da bir il büyük locası türünde ikincil bir mason örgütü de olabilir. Nitekim burada "Genel Kurul" deyince, bu da bazı mason kuruluşlarındaki "Büyük Kurul" ile özdeş anlamda kullanılmaktadır. [3]

Büyük locadaki seçimler genel kurul toplantısında yapılır.

Uygulanan yöntem bakımından bu seçimlerin bir locada yapılan seçimlerden pek farkı yoktur. Ancak, locadaki "oy kullanma hakkı bulunan loca üyeleri" yerine genel kurulu oluşturan ve seçimlerin yapıldığı toplantıda bulunan tüm üyeler oy kullanır. Bu üyelerin düzenli olup olmaması gibi bir sorun yoktur çünkü genel kurul üyesi olan her mason zaten kendi locasının düzenli üyelerindendir. (Genel kurulun nasıl oluştuğunu ise, ***BÜYÜK LOCA*** başlığı altındaki bölümde incelemiştik.)

Genel kuruldaki seçimlerde **büyük üstat**, loca seçimleri sırasında saygıdeğer üstadın / üstad-ı muhteremin yürütmesi gereken işlerin benzerlerini yapar. Nitekim diğer büyük görevliler de, bir locanın görevlilerinin seçimlerde yerine getirdikleri işlerin benzerlerini yürütür.

Localarda olduğu gibi genel kurulda da seçimlere yeni büyük üstat seçimiyle başlanır. Bunu kendi aralarındaki protokol sırasına göre diğer büyük görevlilerin seçimi izler. Ardından **büyük disiplin kurulu** *(yüksek haysiyet divanı)* üyelerinin seçimi yapılabilir.

Büyük locada herhangi bir göreve seçilebilmek, bu göreve aday olabilmek için tüzüklerde birtakım koşullar belirtilmiştir. Sadece nitelikleri bu koşullara uygun olan masonlar aday olabilir.

Bazı büyük localarda seçim genel kurul üyesi olan masonlar arasında yapılır; bir diğer deyişle, seçimlerde oy kullanabilmek için olduğu gibi herhangi bir göreve seçilebilmek için de genel kurul üyesi olmak gerekir. Bazı büyük localarda ise, genel kurul üyesi olmayan masonlar de adaylıklarını koyabilir ya da aday gösterilebilir. [4]

Genel kurul üyesi olmayan masonların büyük locadaki görevlere aday olup seçilebilmesi, büyük locanın üyesi olan her masonun genel kurul toplantısına katılabildiği anlamına gelir. Aday olacak masonun toplantıya katılıp adaylığı kabul ettiğini bildirmesi, katılamayacaksa bunu önceden yazılı olarak bildirmiş olması gerekli görülür.

---

[3] Sadece Özgür Masonlar Büyük Locası'nda geçerli olan bölge localarının genel kurulu ise "Bölge Kurulu" olarak anılmaktadır.

[4] Bu bağlamda Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'ndaki uygulamanın farklı olduğunu, büyük loca yönetiminde görev almak isteyen masonların belli bir süre önceden büyük sekreterliğe adaylıklarını bildirdiklerini belirtmiştik.

Localarda olduğu gibi, bazı büyük localarda yeni büyük üstat seçildikten sonra seçimlere bir süre için ara verilir; yeni büyük üstat, yöntemine uyularak görevine getirilir *(isat edilir)*; seçimlerin bundan sonrası yeni büyük üstadın yönetiminde sürdürülür. Çoğu büyük localarda ise, tüm yeni büyük görevlilerin görevlerine getirilmesi *(isat töreni)* seçimlerden sonraya bırakılır hatta bunun için özel bir gündem hazırlanır; başka mason kuruluşlarının ileri gelenleri de konuk olarak bu toplantıya çağrılır. Bazı büyük localarda böyle bir toplantı **"konvan"** olarak anılır. [5]

Büyük Üstat Seçimi

Bir büyük locada "büyük üstat adayı" olacak kişinin tüzüklerde yazılı olan koşullara uygun durumda olması yeterli değildir. Başka gerekler de vardır ama bunlar tüzüklerde belirtilemez. Çünkü bu diğer gerekler belirgin ve nesnel değildir; göreli değer yargılarına dayanır.

Büyük üstat [6] olacak masonun, bu unvanı taşımaya yaraşır, özelde büyük locayı ve genelde Masonluğu gerektiğince temsil edebilecek nitelikte, bilgili ve kültürlü, çevresinde üstün düzeyde saygınlık kazanmış, Masonlukta yeterince deneyimli, masonlarca sevilen ve sözü dinlenen, bir büyük üstada düşebilecek tüm görevleri başarıyla yürütebilecek yetenekte olması gerekir.

Büyük locanın büyük üstatlığına aday olacak mason, övgüye değer bireysel niteliklerinin yanı sıra, daha önce en az bir locada ve en az bir dönem boyunca saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem olarak görev yapmış olmalıdır. Bazı büyük localarda daha önce yönetim kurulunda görev almış bulunması da istenir.

Bazı büyük localarda ise böyle koşullar yoktur. Büyük üstat olacak masonun bireysel nitelikleri yeterli görülür.

Bazı büyük localar, tersine, bu kadarla yetinmeyerek, "büyük üstat adayı" olacak masonların, daha başka niteliklerinin bulunmasını da zorunlu görür. Aslında koşulların artırılması pek de gerekli değildir çünkü büyük locanın en yetkili organı olan genel kurul, isterse bu koşulları değiştirebilir. Fakat bazı büyük localar, bu bağlamdaki kimi koşulların birer **"landmark"** olduğunu, bunların bir büyük locanın genel kurulu tarafından değiştirilemeyeceğini ileri sürer. (Landmark ile bağlantılı olmak üzere **"Masonlukta Etiket Konusu"** adlı anlatımdaki ***DÜZEN*** başlığı altındaki bölümde yeterince değinmiştik: https://www.academia.edu/85573169/)

---

[5] Bazı büyük localarda "konvan" sözcüğü "genel kurul toplantısı" ile eş anlamlı olarak da kullanılmaktadır.

[6] Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nda "En Muhterem Büyük Üstat", Özgür Masonlar Büyük Locası'nda "Pek Saygıdeğer Büyük Üstat" denmektedir.

Bazı büyük localarda "büyük üstat adayları" için bir ön seçim yapılır. Sadece **ana büyük loca** için geçerli olan bu yöntem uyarınca, bölge ya da il büyük locaları, kendi örgütlerinde yaptıkları bir toplantıda birer büyük üstat adayı belirler. Bir bölgede belirlenen aday, bir diğer bölgedeki locaların üyelerinden olabilir. Genel kurulda her isteyen mason büyük üstat adayı olamaz. Büyük üstat seçimi, tüzüklerde belirtilen yöntem uyarınca önceden belirlenmiş adaylar arasında yapılır.

Bazı büyük localar, büyük üstadın yalnızca tek bir dönem görev yapabileceğini, bu nedenle de görevdeki büyük üstadın yeniden aday olamayacağını benimser. Bazıları büyük üstadın sayısı belirli dönemler için üst üste seçilebilmesini öngörmüşlerdir.

Büyük üstadın görev süresine hiçbir sınır koymayan büyük localar da vardır. Ancak günümüzde, 18. yüzyılda olduğu gibi büyük üstadın yaşam boyu seçilmesi yöntemini benimseyen obediyans pek az kalmıştır. Bunlar, daha henüz krallığı kaldıramamış olan birkaç ülkenin büyük localarıdır. Bu ülkelerde zaten büyük üstat ya kral ya da bir diğer üst düzeydeki bir soyludur. Bu durum İngiltere Birleşik Büyük Locası'nda da geçerlidir ama büyük üstadın bir görev süresi vardır ve o süre sonunda yeniden usulen seçim yapılır; kimin seçileceği önceden zaten belli olsa bile…

Büyük Üstat Yardımcısı'nın Seçimi

Büyük üstat yardımcısı, büyük üstadın görevini yerine getirmesi sırasında en önemli desteği ve hemen her konudaki danışmanıdır. [7]

Bazı benimseyişlere göre; büyük üstat, öncelikle, büyük locayı temsil edebilme niteliği ve yeteneğine sahip olmalıdır. Bu nedenle, ayrıcalıklı bir kimliği bulunmalıdır. Masonluğun, uygulamalardaki ayrıntılarını bilmese de olur. Buna karşılık büyük üstat yardımcısının engin bir masonik bilgi ve deneyiminin bulunması gerekir. Böylece büyük üstat yardımcısı, büyük üstadın masonik bakımdan bir eksiği varsa onu giderir.

Büyük üstat yardımcısı, gerektiğinde büyük üstadın yetkilerini üstlenip büyük locayı yönetebilecek yetenekte olmalıdır. Kişilik yapısı da buna elvermelidir. Bu nedenle, birçok büyük locada, büyük üstat yardımcısı göreve seçilerek gelmez; doğrudan büyük üstat tarafından atanır. Seçilerek göreve gelmesi durumunda ise, genel kurul üyelerinin, bu gerekliliği yeterli bir duyarlıkla göz önünde tutmaları gerekir.

---

[7] Türk Masonluğu'nda öteden beri **"Büyük Üstat Kaymakamı"** unvanı da kullanılmaktadır. Ancak birden çok büyük üstat yardımcısı varsa, bunlardan sadece birine -en öncelikli olanına- Büyük Üstat Kaymakamı denir. Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın uygulamasında, sadece Ankara'da oturan büyük üstat yardımcısı bu unvanı taşımaktadır. (2017)

Bir büyük locada genellikle bir, en çok üç büyük üstat yardımcısı vardır. Bu sayı örgütün boyutuna, örgütlenme tarzına ve gereksinmelere bağlıdır. Birden çok büyük üstat yardımcısı varsa, içlerinden biri gerektiğinde büyük üstadı temsil eder. Bu görevi hangisinin üstleneceği önceden bellidir. Dolayısıyla, genel kurulda büyük üstat yardımcıları seçilirken, ilgili büyük locanın örgütlenmesine göre bu gereksinme de göz önünde tutulur.

Birden çok büyük üstat yardımcısının bulunduğu bir büyük locada, bu büyük görevlilerden birinin -öncelikli olanın- büyük locanın merkezinin bulunduğu yerdeki localardan birinin üyesi olması, diğerlerinin ise en çok sayıda locanın çalıştığı vadi ya da çevreden başlayarak öteki vadi ya da çevrelerde yer alması öngörülür. Bu bir tüzük koşulu olmasa bile bunun böyle yapılması yeğlenir. Hatta bu nedenle bölge örgütü olmayan bazı büyük localarda, büyük üstat yardımcılarının sayısını artırmak yerine çeşitli vadiler için birer **Büyük Üstat Temsilcisi** seçilir.

Büyük Görevlilerin Seçimi

Büyük locanın yeni büyük görevlilerinin seçimi, daha önce anlatılmış olan yöntem uyarınca yönetim kurulunun kendi içindeki protokol sırasına uyularak gerçekleştirilir. Localardaki seçimlerden farklı olarak uygulanan bir kural, büyük görevliler için aday gösterilmesi bakımından, yeni seçilmiş büyük üstada öncelik hakkının tanınmasıdır.

Her büyük locada, büyük görevlilerden kimileri -özellikle **büyük sekreter** ile **büyük hazine üstadı** *(büyük hazine emini)*- mutlaka büyük locanın merkezinin bulunduğu kentte oturmalıdır. Bazı büyük locaların tüzükleri bu bağlamda daha da katıdır: Diğer büyük görevlilerden kimilerinin de büyük locanın merkezinin bulunduğu kentte oturmalarını zorunlu tutar. Bunun nedeni, kimi büyük görevlilerin sadece yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarına katılmakla kalmamaları, tüzüklerde belirtilen birtakım etkin görevleri yerine getirebilmeleri için sürekli merkezde bulunmalarının gerekmesidir. Bir göreve aday olunurken buna da dikkat edilmesi gerekir.

⌑ ⌑ ⌑

Localarda olduğu gibi büyük locada da bir göreve aday olacak masonlar, sadece bunun kendilerine vereceği onuru taşımayı değil, görevin gereğini yerine getirmeyi, bunun için de çalışmaya hazır olmayı düşünür.

Büyük loca herhangi bir loca gibi sınırlı sayıda masondan oluşmuş değildir. Bu bakımdan, -karşılaştırılması doğru sayılmasa bile- bir locaya oranla çok daha "kozmopolit" olduğu bile söylenebilir. Dolayısıyla, genel kurul üyesi masonlardan birçoğu, daha önce birbirlerini hiç görmemiş, tanışmamış olabilir. Seçmenler, büyük locada bir göreve aday olacak bir kişiyi tanımak, onun nitelikleri hakkında bilgi edinmek ister. Haklıdırlar; oy kullanacaklardır. Kullanılan oyun akla yatkın bir gerekçesi olmalıdır.

Boyutu her ne olursa olsun, bir büyük locanın genel kurulunda bir göreve aday olacak bir masonun adaylığı önceden bellidir. Hatta bazı büyük localarda tüm adayların kısa öz geçmişlerini de kapsayan bir liste yapılıp önceden genel kurul üyelerine dağıtılır.

Bazı büyük localarda adaylar bu işi kendileri yapar, genel kurul üyelerine aday olacaklarını duyururlar. Ancak bu, öyle olmadığı söylense bile bir bakıma "propaganda" sayılır. Ancak birçok büyük locada göreve seçilmek amacıyla propaganda yapmak, diğer adayların kötülenmemesi koşuluyla geçerli sayılır; Masonluğun Etiketi'ne aykırı görülmez.

Nitekim bazı büyük localarda bir yeni büyük üstat adayı, göreve seçilecek olursa nasıl bir tutum benimseyeceğini önceden tüm genel kurul üyelerine duyurur. Bu da bir bakıma propaganda olarak nitelenebilir.

Locanın seçimlerinden söz ederken, propaganda yapmanın hiç de hoş olmadığına değinmiş hatta bunun Masonluğun Etiketi'ne aykırı düşeceğini belirtmiştik. Aynı şeyi büyük loca için söyleyemeyiz. Büyük locanın örgütsel yapısı ve yönetimsel özellikleri, bir locanın yapısından ve yönetim tarzından çok farklıdır. Bir locada görev alarak bunu yürütecek masonların yapıp etmeleriyle, bir büyük locanın yönetimsel işleri de birbirlerinden hayli farklıdır. Geleneksel olarak locadaki ve büyük locadaki görev unvanlarının birbirlerine benzemesi, toplantılarda benzer çalışma yöntemleri uygulanması, seçimlerin bile çok benzer yöntemlerle yapılması bu konuda yanıltıcı olmamalıdır.

Bir locada, seçim havasına, yeni saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem ile yeni görevlilerin seçimlerinin yapılacağı tarihten olsa olsa bir ay kadar önce girilir. Bundan çok daha önce seçimlerden söz etmenin gereği yoktur. Zararı bile olabilir çünkü locanın çalışmaları sürmektedir ve masonların kendilerini sadece çalışmalara vermesi, henüz seçimleri düşünmemeleri gerekir. saygıdeğer üstat / üstad-ı muhterem görevi bırakacaksa, adaylar hazırlanmaya başlayabilir. Ancak bu hazırlanma, loca üyelerinin bilgisi dışında yürütülür.

Büyük locada ise, büyük üstat ve büyük görevliler gelecek dönemde de görevlerini sürdürmek eğiliminde olsalar bile, seçimlerin yapılacağı tarihten aylar önce seçim havasına girilir; seçimlerde başka hiçbir masonun aday olması beklenemese bile… Bunun nedeni büyük locanın yönetimsel işlerine ilişkin tasarımların çok daha önceden planlanmasının gerekmesidir. Hele bir de büyük locaya bağlı ikincil mason örgütleri varsa, bu tasarımlar daha ayrıntılı olur. Bunlara büyük locanın başka mason kuruluşlarıyla ilişkileri de katılır. Ayrıca ülkenin yasaları uyarınca yapılması gereken işler vardır.

Tüm bunları düşününce, locanın bir **"kardeşlik birliği"**, büyük locanın ise bir **"mason örgütü"** olduğunu söyleyebiliriz. Mabetteki çalışmalardaki ritüelik uygulamalar ve görev unvanlarındaki benzerliklerine karşın, büyük locanın görevlilerinin seçimiyle bağlantılı konular, bir locanın görevlilerinin seçimiyle bağlantılı konulardan farklı özellikler sergiler.

Büyük Locada Seçim Sonrası

Daha önce de belirtilmiş olduğu üzere; genel kurulda yeni büyük üstat ve yeni büyük görevliler seçildikten sonra, görevlerine başlamaları için yöntemine uygun olarak görevlerine getirilmeleri *(isat edilmeleri)* gerekir. Büyük üstat ve büyük görevliler ancak bundan sonra görev unvanlarını kullanabilir, görevlerini yürütmeye başlayabilirler.

Yeni büyük üstadın önceki büyük üstat ile, çoğu büyük görevlilerin de önceki büyük görevliler ile bir süre görüşüp birlikte çalışarak görevlerini devir ve teslim alma işini yapmaları gerekir. Bir locada hayli kolay ve hızlı yapılabilen bu işlem, büyük locada epeyce zaman alabilir.

Eğer yeni büyük üstat ve yeni büyük görevliler seçimlerin yapıldığı tarihten bir süre sonra düzenlenecek bir törenle görevlerine getirileceklerse, arada geçen zamanı boşa geçirmeyip değerlendirebilirler. Böylece, yöntemi uyarınca ritüelik olarak görevlerine getirilir getirilmez yönetimsel olarak da görevlerine başlama olanağını elde ederler.

Büyük locadaki seçimler çoğu kez bir locadaki seçimlerden çok daha çetin olur. Locada pek ender olarak görülebilen, karşılaşıldığında ise çoğu masonlarca haklı olarak yadırganan birtakım çekişmeler, büyük locadaki seçimlerden önce olağan sayılabilir. Hiç olmayabilir hatta olmaması yeğlenir. Fakat olursa, seçim sonrası çok önemlidir.

Seçimlerde birçok mason göreve aday olabilir, seçilebilmek için çalışırken ister istemez birbirleriyle didişebilirler.

Her göreve tek bir mason seçilir. Masonlukta "seçimleri yitirmek" diye bir şey yoktur ama kimi adaylar aday olmakla kalır. Seçimlerden sonra gerek adaylık gerekse seçimlerin yapılışı sırasında olan biten her şey unutulur. Şimdi tüm masonların yeni büyük üstat ve büyük görevlileri içtenlikle kutlayarak, onlara görevlerini yerine getirmelerinde başarılı olmaları için her türlü desteği verirler.

Masonluğun Etiketi'nin gereği budur.

Çünkü Masonlukta **kardeşlik** öncelikle locada yaşanır, ama büyük locada genişleyip yaygınlaşarak olgunlaşır; tüm masonları kapsadığında bütünlenir.

⌑ ⌑ ⌑

Bitirdiğimiz bu bölümde yer yer göreve seçilmiş olmanın o görevi üstlenerek yürütmek için yeterli olmadığını, seçilen her yeni görevlinin yöntemine uygun olarak göreve getirilmesi *(isat edilmesi)* gerektiğini, görevine ancak bundan sonra başlayabileceğini belirttik. Bunun nasıl yapıldığını, daha sonra ***TÖRENLER*** başlığı altındaki bölümde inceleyeceğiz.

